

Eskilstuna
kommun

Kommunstyrelsen
Kommunledningskontoret
Ekonomi och kvalitet

2017-05-30

KSKF/2017:245

1 (1)

Kommunstyrelsen

Årsplan 2018 för Eskilstuna kommun

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige

Årsplan 2018 antas enligt Socialdemokraterna, Centerpartiet och Moderaternas förslag.

Jimmy Jansson
Socialdemokraterna

Arne Jonsson
Centerpartiet

Jari Puustinen
Moderaterna

Socialdemokraternas, Centerpartiets
och Moderaternas förslag till

Årsplan 2018

Inledning

Eskilstuna kommun har en långsiktig vision som fungerar som ledstjärna mot ett bättre Eskilstuna. Längs vägen finns den strategiska inriktningen som visar vad kommunkoncernen ska åstadkomma för invånare, brukare och kunder under mandatperioden. Den strategiska inriktningen byggs upp av vår årliga styrning med årsplan.

Övergripande processer

All verksamhet i kommunkoncernen genomförs i form av processer och styrsystemet utgår från dessa. Processerna lyfter fram kärnverksamheten och skapar värde för invånare, brukare och kunder. Kommunkoncernen har sju övergripande processer som beskriver uppdrag, inriktning och ambition. Några av de strategiska målen berörs av flera processer, exempelvis ekologisk uthållighet, medan ett strategiskt mål som höjd utbildningsnivå i huvudsak berörs av en process.

De sju övergripande processerna är:

- Värna demokrati
- Tillgodose behovet av utbildning
- Tillgodose behovet av vård och sociala tjänster
- Tillgodose behovet av berikande kultur och fritid
- Tillgodose miljö- och samhällsbyggnadsbehov
- Bedriva samhällsskydd och beredskap
- Främja näringsliv och arbete

De övergripande processerna bryts ner i verksamhetsprocesser. Till varje verksamhetsprocess process är fyraåriga processmål knutna. Det går att likna målen vid de resultat som ska uppnås i verksamhetsprocesserna. Målet kan vara att säkra en bra, befintlig resultatnivå, eller att förbättra resultatet.

Processmålen är nivåsatta för att det ska gå att mäta om målen uppfyllts eller är på väg att uppfyllas.

Hållbar utveckling och Effektiv organisation

Begreppen Hållbar utveckling och Effektiv organisation är centrala för den inriktning som kommunkoncernen ska ha. Tillsammans gör de att resultatmålen uppfylls och att vi närmar oss visionen.

Hållbar utveckling består av tre perspektiv: sociala, miljömässiga och samhällsekonomiska värden. Det är ett utåtriktat begrepp som visar vad kommunkoncernen ska åstadkomma för invånare, brukare och kunder.

- I Eskilstuna handlar sociala värden bland annat om social omsorg, utbildning, trygghet, jämställdhet och jämlika villkor.
- I Eskilstuna handlar miljömässiga värden bland annat om rent vatten, ren luft och mark utan föroreningar.
- I Eskilstuna handlar samhällsekonomiska värden bland annat om invånarnas ekonomiska välfärd, kommunikationer och möjlighet att få arbete.

Effektiv organisation består också av tre perspektiv: processkvalitet, medarbetare och ekonomi. Det är ett inåtriktat begrepp som visar hur kommunkoncernen ska genomföra sitt uppdrag.

- Processkvalitet uppnås genom PUFF – planera, utföra, följa upp och förbättra verksamheten. Även i utvecklingen av den inre processkvaliteten står slutleverans till brukare och kunder i fokus.
- Medarbetare är vår främsta resurs och har en nyckelroll genom att leverera tjänster i mötet med invånare, brukare och kunder. Medarbetarna bidrar till att uppfylla Eskilstunas framtidsvision och är en förutsättning för att verksamheten ska nå resultat och utvecklas i rätt riktning.
- Effektivt resursutnyttjande och god ekonomistyrning ger en stabil ekonomi. God ekonomi är en förutsättning för att kunna bedriva en bra verksamhet där intäkter och kostnader är i balans

ÅRSPLANEN - EN VÄGLEDNING

Årsplan 2018 beskriver vad kommunfullmäktige vill uppnå under året samt de ekonomiska förutsättningarna för kommunkoncernens verksamheter. Huvuddelen av planens inriktning och ekonomiska förutsättningar beslutas av kommunfullmäktige i juni. Därefter planerar nämnder och bolagsstyrelser sin verksamhet och återkommer i sina verksamhetsplaner med förslag på åtaganden som ska bidra till att nå målen i årsplanen. I årsplan 2018 är redan ett fåtal gemensamma åtaganden utarbetade, som underlag för verksamhetsplaneringen.

Under perioden september-november sker dialog kring åtagandena. I november beslutar kommunfullmäktige om kompletteringar till årsplanen. Dessa kompletteringar består av ett urval av nämndernas och bolagsstyrelsernas åtaganden utifrån ett kommunövergripande perspektiv.

Årsplanen består således av två delar som kompletterar varandra och ska därför läsas tillsammans. I god tid före årsskiftet, senast 20 december, bör varje medarbetare känna till sin enhets lokala verksamhetsplan så att verksamheten kan drivas effektivt redan från början av verksamhetsåret.

Hur är årsplanen uppbyggd?

Årsplanen är byggd utifrån två perspektiv – Hållbar utveckling och Effektiv organisation. Hållbar utveckling är det utåtriktade perspektivet och anger vad vi ska åstadkomma för invånare, brukare och kunder. Effektiv organisation är det inåtriktade perspektivet och anger hur det inre arbetet utförs och vilka resurser som finns.

Hållbar utveckling skapas genom sju övergripande processer. I dem skapas sociala, miljömässiga och samhällsekonomiska värden för Eskilstunaborna.

Ägardirektiv

För styrning av bolagskoncernen finns också kommunfullmäktiges ägardirektiv som gäller de helägda kommunala bolagen.

Begrepp

Med begreppet Eskilstuna kommunkoncern menas organisationen, det vill säga Eskilstuna kommun med förvaltningar samt de av Eskilstuna Kommunföretag AB helägda bolagen Eskilstuna Energi och Miljö AB, Eskilstuna Kommunfastigheter AB, Destination Eskilstuna AB, Eskilstuna Logistik och Etablering AB samt Eskilstuna Jernmanufaktur AB. I texten används kommunkoncernen.

Med begreppet Eskilstuna menas det geografiska området Eskilstuna kommun, det vill säga Eskilstuna, Torshälla samt landsbygden. I texten används Eskilstuna.

Förkortningar och förklaringar

I anslutning till varje åtagande anges inom parentes vilken del av kommunkoncernen åtagandet gäller. Förkortningarna betyder:

KS kommunstyrelsen

AVN arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden

BUN barn- och utbildningsnämnden

KFN kultur- och fritidsnämnden

MRN miljö- och räddningstjänstnämnden

SBN stadsbyggnadsnämnden

SN socialnämnden

TSN Torshälla stads nämnd

VON vård- och omsorgsnämnden

ÖFNES överförmyndarnämnden

KFTG Eskilstuna Kommunföretag AB

EEM Eskilstuna Energi & Miljö AB

KFAST Eskilstuna Kommunfastigheter AB

MSP Eskilstuna Jernmanufaktur AB (Munktell Science Park)

DEAB Destination Eskilstuna AB

ELE Eskilstuna Logistik och Etablering AB

Den nämnd eller det bolag som står först inom parentes är ansvarig för att samordna åtagandet tillsammans med övriga nämnder och bolag inom kommunkoncernen.

Åtaganden i fet stil är gemensamma för hela eller större delar av kommunkoncernen.

Text i kursiv stil under åtagandet visar vilket strategiskt mål åtagandet i huvudsak stödjer.

Årsplanen – en vägledning

Arbete och utbildning bygger frihet och välfärd i Eskilstuna

Hållbar utveckling

Strategiska mål för hållbar utveckling

Attraktiv stad och landsbygd

Höjd utbildningsnivå

Fler jobb

Social uthållighet

Ekologisk uthållighet

Övergripande processer

Att värna demokrati

Att tillgodose behovet av utbildning

Att tillgodose behovet av vård och sociala tjänster

Att tillgodose behovet av berikande kultur och fritid

Att tillgodose behovet av miljö- och samhällsbyggnadsarbete

Att bedriva samhällsskydd och beredskap

Att främja näringsliv och arbete

Effektiv organisation

Strategiska mål för effektiv organisation

Processkvalitet

Medarbetare

Ekonomi

Ekonomisk plan 2018-2020

Ekonomisk sammanställning

Arbete och utbildning bygger frihet och välfärd i Eskilstuna

Eskilstuna - en kommun i kraftig utveckling

Vi vill skapa ett Eskilstuna som bygger på framtidstro, trygghet och tillit mellan människor. Ett Eskilstuna där vi tar gemensamt ansvar för att utveckla vår kommun. Ett Eskilstuna som värnar om det våra tidigare generationer byggt, men som samtidigt är nyfiket på framtiden. Ett Eskilstuna där människans förmågor och drivkrafter tas tillvara och bidrar till utveckling, entreprenörskap och nytänkande. Just de fundament som den här stadens stolta historia bygger på. Ett samhälle där vi tar moraliskt ansvar för varandra, för kommande generationer och där jämställdhet är en självklarhet. Där de lagar som demokratiskt stiftats, efterföljs av medborgare och dem som vistas i vår kommun. Ingen ska hållas tillbaka av otrygghet. Ingen flicka eller pojke, kvinna eller man, ska berövas möjligheter på grund av sitt kön.

Eskilstuna kommun är i stark utveckling. Befintliga företag växer och mår bra. Nya företag inom olika branscher etablerar sig. Industri, IT, besöksnäring, lager, logistik och telekom är exempel på branscher i stark tillväxt. Arbetslösheten bland unga sjunker kanske snabbast i landet, visserligen från en hög nivå. Bland inrikes födda är arbetslösheten nere på fem procent. Bostadsbristen är på god väg att byggas bort och vi får gå tillbaka till miljonprogrammets dagar för att hitta en liknande byggboom. Skolresultaten förbättras och de äldre ger sin omsorg gott betyg. Kommunens ekonomi är välskött. Kommunens viktiga jämställdhets- och miljöarbete ger eko runt om i landet och näringslivet är nöjda med kommunens service, enligt de senaste nöjd-kund-mätningarna. Handelsområden utvecklas och resandet med både buss och regionaltåg ökar. Gator och parkeringshus byggs för ökad framkomlighet i trafiken. Allt detta är sant, men varje mynt har två sidor.

Det är invånarna som skapar Eskilstuna och varje individs förmåga och kapacitet måste få komma till sin rätt. Den kommunala organisationens viktigaste resurs är medarbetarna. Därför är det goda medarbetarskapet otroligt viktigt. Inte minst för att kunna behålla och rekrytera personal. Arbetsmiljön och tilliten till personalens förmåga att leverera det de förväntas är viktigt. Majoriteten vill se en förändring med mer av tillit och ansvar hos varje medarbetare och en mer balanserad styrning. Den moderna välfärden kräver det. För att kunna pressa ner sjukskrivningar och få loss resurser till bättre löner och fler kollegor så måste trenden brytas och medarbetarskapet vidareutvecklas.

Denna årsplan har till syfte att stimulera och växla upp Eskilstuna och Torshällas utveckling. Samtliga delar i denna text syftar till att på olika vis ytterligare stärka kommunen. Samtidigt finns stora utmaningar och problem att hantera. Vi blundar inte för dem. Vi tar oss an dem. Ekonomiska skillnader, kriminalitet, missbruk, bostadsbrist, ojämställdhet, arbetslöshet och tillgänglighetsfrågor är några exempel. Därför kallar vi samarbetet mellan våra tre partier för Kraftsamling för Eskilstuna. Vi vill möta våra problem genom att bygga på styrkorna. För att lyckas har vi pekat ut ett antal mål som vi önskar att hela kommunkoncernen och om så möjligt hela Eskilstuna samhälle sätter fokus på och bidrar till. Självklart ska målen mätas utifrån kön.

- Arbetslösheten ska 2020 understiga 10 % och i nästa steg rikssnittet.
- Försörjningsstödet ska på sikt återgå till 2006 års nivå.
- Sjukskrivningar ska understiga 5,9 % år 2019, vilket motsvarar 30 miljoner kronor till utbyggd välfärd och utökad personalstyrka.
- Företagsetableringar tillför årligen 300 nya jobb.
- 600 nya bostäder ska byggas varje år
- Medborgar-index för trygghet ska öka till 45 2019

Eskilstuna - En kommun med arbetets ära och glädje som grund

Eskilstuna har en hög arbetslöshet. Just nu saknar över 6 500 kvinnor och män fast förankring på arbetsmarknaden, många av dem är utrikesfödda. Det är alltför höga siffror i en arbetarstad där varje arbetad timme lägger grunden för individens frihet och välfärdens finansiering. Ungefär hälften av dessa 6 500 invånare kommer sannolikt att vara i arbete inom en inte alltför avlägsen framtid. Den andra hälften har i varierande grad stora svårigheter att komma i arbete. Orsakerna kan vara sjukdom, funktionsvariation, brister i svenska språket eller avsaknad av tillräcklig utbildning. Majoritetens utgångspunkt är att alla som kan, ska arbeta utifrån sin förmåga. Om tillräcklig arbetsförmåga saknas men kan förbättras är det individens ansvar att agera för att ändra på sin situation. Samhällets uppgift är att erbjuda vägar för att göra detta. Den huvudsakliga vägen är utbildning. Eskilstuna kommun har ett omfattande program med insatser för att underlätta för människor att rusta sig för arbete och vidare studier.

Den som har mindre än en komplett gymnasieutbildning och samtidigt full arbetsförmåga och är arbetslös ska inte kunna ha långvarigt passivt kommunalt försörjningsstöd. Istället förväntas dessa individer att befinna sig i utbildning, statlig insats eller annan aktivitet. Det ska som princip alltså inte finnas några andra möjligheter till ekonomiskt stöd från kommunen för dessa individer.

Vad gäller försörjningsstöd har kommunen en lagstiftning att förhålla sig till, men den kan även skapa egna metoder och förhållningssätt. Utgångspunkten bör vara att försörjningsstöd utbetalas under max sex månader, och under den tiden ska sysselsättning eller annan form av aktivitet vara ett krav. Det ska prövas regelbundet att alla andra vägar till försörjning är uttömda, inte minst efter sex månader. Om ett arbete eller utbildning inte finns på orten kan inte pendling eller flytt uteslutas utan snarare uppmuntras. Visst stöd för detta bör kunna ges.

Denna årsplan innebär

- 1000 platser genom arbetsmarknadsinsatser varav 100 traineeplatser och 200 extratjänster i välfärden
- 560 yrkesutbildningsplatser

Eskilstuna – en kommun som inte tolererar otrygghet och brottslighet

I Sverige lyder vi alla inför samma lagar. Det gäller också i Eskilstuna. Vi kommer aldrig någonsin tolerera eller vika oss för de individer som väljer att inte följa våra lagar. Och vi förutsätter att allmänheten och polisen stöttar oss. Kommunen kan inte göra allt, men med sociala och förebyggande insatser görs mycket.

Det ska inte finnas någon som helst tolerans för knarkförsäljning, bilbränder, skottlossningar, stenkastning, skadegörelse, våldsbrott, hot och annan verksamhet som syftar till att skapa oro och bidra till otrygghet. Ett fåtal individer, nästan alltid en pojke eller man, med en egen agenda kan, och kommer aldrig någonsin att tolereras. Inte heller accepteras olovliga bosättningar på annans mark, bosättningar som ofta leder till nedskräpning och brandrisk. Inte heller blundar vi för individer som misstänks ha ägnat sig åt våldsbejakande extremism. Oavsett om det är extremhöger eller islamism som lockat så ska de bemötas med samma insatser. Är det brottsliga handlingar som misstänks ha ägt rum så är det rättsapparaten som förväntas agera utifrån det.

Vi tolererar inga kriminella gäng, oavsett om de består av lösa strukturer eller har en klubblokal med skylt. Hela samhället måste med gemensamma krafter motverka detta. Tystnadskulturen måste upphöra, medborgare måste våga berätta och vittna, så att de kriminella kan lagföras och dömas i domstolar. Här har också föräldrarna en mycket viktig förebyggande roll. Ta ansvar, även om det innebär att era barn får hårda straff. Ett fortsatt liv i kriminalitet gynnar ingen. De få personer som ägnar sig åt kriminalitet och skapar otrygghet för många måste ringas in och stoppas.

Vi accepterar inte fusk med allmännyttiga lägenheter, svartkontrakt och svarta pengar. Inte heller fusk och bedrägerier i välfärden. Nolltolerans råder i kommunens verksamheter och polis förväntas samarbeta med medborgarna för att förhindra brott av den här sorten.

Vi måste tillsammans verka för att hindra våld i nära relationer. Tips från grannar om oegentligheter måste tas på allvar. På samma vis vill vi att allmännyttan jobbar med Huskurage, det vill säga att grannar uppmuntras att agera för att motverka våld i nära relationer och få råd om hur de ska agera, ifall de misstänker våld i en grannlägenhet. Det kan låta som självklart att agera, men det är inte alltid så. Det finns mycket att vinna på utifrån barnperspektiv, jämställdhet eller hedersproblematik.

Denna årsplan innebär:

- Knarket ska bekämpas i alla dess former.
- Vi tar ett första steg för att införa ronderande trygghetsvaktare i några av våra stadsdelar.
- Arbetet med att omsätta de tidigare satsade 10 miljonerna på trygghet växlas upp.
- Två ytterligare fältarbetande socialsekreterare rekryteras.
- Kommunfastigheters ägardirektiv stärks genom fokus på oegentligheter.

Eskilstuna - en kommun som erbjuder kvalitet i skolan

Flickor och pojkar i Eskilstuna ska ha tillgång till Sveriges bästa utbildning. Alla elever ska kunna lära och utvecklas maximalt utifrån sina egna förutsättningar. Det fordrar valfrihet, individualiserad undervisning och rätt stöd i tid, oavsett om eleven är högrepresterande, särbegåvad, har språk- eller inlärningssvårigheter eller på annat sätt behöver hjälp för att nå

läroplanens mål och sin egen fulla potential. Den största avgörande faktorn för elevernas lärande är yrkesskickliga lärare med gedigna ämneskunskaper och som förmår att väcka nyfikenhet och motivera. Därför ska Eskilstuna också vara en attraktiv arbetsgivare för att attrahera de bästa lärarna. Vi vill fortsätta på den inslagna vägen med karriärtjänster och erbjuda ett bra löneläge för lärare i alla skolformer.

Vi fortsätter jobba för att utveckla förskolan och skolan. Rätten till 25 timmars förskola införs samtidigt som arbetet med att minska förskolegrupperna fortsätter. Fysisk rörelse i skolan ska öka.

Det IT-stöd och den applikation som nu finns inom förskolan lägger en grund för att kunna rikta resurser där behoven är som störst. En avgörande faktor är att det byggs nya förskolor och skolor, och arbetet fortsätter att vara prioriterat. Till hösten presenteras en utredning som görs runt det så kallade tilläggsbeloppet inom skolan och som sannolikt kommer att innebära förändringar. Investeringarna de kommande åren är mycket stora, men nödvändiga. Kommunens förmåga att erbjuda önskad förskoleplats har förbättrats kraftigt under det sista året, vilket är oerhört viktigt.

Skolan är vår kommuns framtid och därmed oerhört viktig för att bekämpa arbetslösheten och minska sociala problem. Därför är också jämställdhet och trygghet två viktiga uppdrag för skolan. Likaså är samarbetet med de fristående aktörerna viktigt och ska utvecklas.

Denna årsplan innebär:

- 418 miljoner kronor avsätts åren 2018-2022 för att bygga fler förskoleplatser
- 985 miljoner kronor avsätts åren 2018-2022 för att bygga fler utbildningsplatser i skolan
- 106 miljoner kronor ytterligare avsätts årligen för att anställa fler medarbetare i förskolan och skolan
- Resurser fördelas effektivare och utifrån behov med stöd av den data som appen i förskolan ger
- Tilläggsbeloppet ses över och förändras utifrån förslag i utredning.
- Samarbetet med de fristående skolhuvudmännen utvecklas
- Resurser fördelas för att optimera möjligheten för nyanlända att slutföra gymnasiestudier

Eskilstuna - en kommun för företagande och entreprenörskap

Företagen skapar resurser till välfärden genom det som tillverkas, säljs och exporteras. Om Eskilstunas företag mår bra, mår också Eskilstuna bra. Näringslivsklimatet är därför den enskilt viktigaste faktorn för att sänka arbetslösheten. En förutsättning är att företagen får tag i rätt kompetens. Alla arbetsgivare, privata såväl som offentliga, vittnar idag om att det är svårt att rekrytera. Det kan tyckas motsägelsefullt då vi i Eskilstuna har en hög arbetslöshet och många människor står till arbetsmarknadens förfogande. Orsaken är många gånger brist på utbildning, men vi hör också att människors attityd och inställning spelar in. Det är extra avgörande om vi ska bryta den könssegregerade arbetsmarknaden. Att befintliga företag kan växa är avgörande. Precis som att nyföretagande är viktigt. Inte minst krävs fokus på kvinnors företagande.

Kommunens myndighetsutövning och service till företagen måste hålla högsta kvalitet. I en stad med en arbetslöshet på 13,4 procent och där arbetslöshet bland utrikes födda är cirka 35 procent måste alla krafter samverka för att människor ska komma i arbete. En kommun med exceptionellt hög arbetslöshet måste därför vara beredd på att pröva exceptionella metoder för att få fler kvinnor och män i jobb.

Denna årsplan innebär:

- Kommunens åtaganden i den av näringslivet drivna Affärsplan Eskilstuna genomförs
- En sammanhållen organisation skapas för att hålla ihop kommunens olika delar för att möta företag som vill växa eller etablera sig
- Fortsatt arbete för att förbättra kommunen i Stockholm Business Alliance:s NKI-mätning
- Eskilstuna kommuns engagemang i arbetet med järnväg mellan Stockholm-Oslo intensifieras
- Arbete med attityder och värderingar fortsätter i syfte att förbättra resultatet i Svenskt näringslivs ranking
- En översyn av samtliga berörda taxor görs i syfte att undvika allt för höga taxor i samband med expansion eller nybyggnation av större lokaler för industriellt ändamål

Eskilstuna - en kommun för äldre att vara trygg i

De kommande åren genomförs den största utbyggnaden av äldreomsorgen i modern tid. De äldre som byggt vårt samhälle och nu behöver vård och omsorg ska med rätta få sina behov tillgodosedda. Det allra viktigaste just nu är att klara av utbyggnaden av äldreomsorgen i en sådan takt som behövs. Samtidigt har våra äldre varierande behov och önskemål. Därför måste vi jobba på bred front i dialog med de äldre och deras organisationer. Det kan handla om att möjliggöra boende i olika former, men också att skapa möjligheter till stimulerande aktiviteter, skapa en trygg vardag och råda bot på ensamhet. Samhället måste också bli bättre på att ta vara på den ovärderliga kompetens och erfarenhet som många äldre besitter. Vi ser också att det finns behov av att se över möjligheten till äldres ökade inflytande över den mycket kvalitativa mat som kommunens omsorg erbjuder.

Denna årsplan innebär:

- 109 miljoner kronor skjuts till för att kunna driva fyra nya äldreboenden
- Ett nytt äldreboende varje år planeras att byggas mellan åren 2018-2021
- Kommunfastigheter får i uppdrag att möjliggöra för fler trygghetsboenden
- Ytterligare initiativ tas för att finna en långsiktig lösning för ett nytt större seniorcentrum
- Ökat inflytande för äldre att kunna välja sin mat inom omsorgen ska möjliggöras.

Eskilstuna - en kommun med socialt ansvarstagande och mindre klyftor

Vi föds alla olika. Ingen bestämmer sina föräldrar och vilka förutsättningar som ges i livets början. Oavsett hur långt fram i startfältet vi står så är det samhällets uppgift att se till att alla får en någorlunda rättvis start och möjlighet att självständigt ta sig vidare och nå sin fulla potential.

Samhällen med allt för stora klyftor blir otrygga samhällen där människor riskerar att ge upp och ta ut sin vrede på sig själv och andra. Om avståndet mellan människor blir allt för stort skapas lätt uppgivenhet, motsättningar och sociala problem. En kommuns uppgift är därför att motverka tilltagande klyftor. Det gör vi framförallt genom att erbjuda utbildning så att människor kommer i arbete och hittar en bostad. När individen och samhället inte lyckas ökar risken för sociala problem, inte sällan missbruk och kriminalitet.

Vi ser dessa sociala problem i Eskilstuna och därför är arbetet med att motverka dem prioriterat. Vi vet också att både sociala bekymmer och arbetslöshet i viss mån är "ärfdigt". Situationen i familjen har stark påverkan på barnens framtidsutsikter. Därför är skolan, men även fritidslivet, så viktigt för att bygga det skyddsnät som hindra flickor, pojkar, kvinnor och män från att hamna snett.

Denna årsplan innebär:

- Socialnämnden tillförs 15 miljoner kronor för att klara sina vårdåtaganden
- Kravet om att öka köpet av vård inom avtal ska minska kostnader med cirka 8 miljoner kronor
- LOV införs i syfte att öka valfrihet, höja kvalitet och sänka kostnader
- Två ytterligare fältarbetande socialsekreterare rekryteras.
- Kommunfastigheter får i uppdrag att fokusera mer på små och prisvärda bostäder
- Ytterligare satsningar på utbildningar görs, i syfte att sänka arbetslösheten inte minst för unga
- Fokus läggs på att bekämpa narkotika både vad gäller bruk och försäljning

Eskilstuna - en trygg och trivsamt kommun på landet och i staden

Bostadsbyggandet är högt i Eskilstuna och måste sannolikt ligga på en hög nivå under lång tid. I Sverige bedöms behövas ca 700 000 nya bostäder. Ett rimligt antagande är att minst 10 000 till 15 000 av dessa måste byggas i Eskilstuna kommun. Majoriteten antar den utmaningen. Detta i enlighet med de prognoser som länsstyrelsen tagit fram för Sörmlands läns befolkningsutveckling. Byggnation av flerbostadshus i trä ska uppmuntras i dialog med samtliga aktörer på bostadsmarknaden.

Förtätning av befintliga stadsdelar och skapande av nya stadsdelar kommer att bli nödvändigt. Det långsiktiga målet är att bygga 500 bostäder per år. Vi höjer nu kravet med ytterligare 100 bostäder till 600 per år. Det kräver en aktiv allmännytta, god samverkan med privata byggare och en snabb planberedskap. Vid utgången av 2017 ska Eskilstuna kommun ha en av Sveriges snabbaste plan- och byggprocesser.

Bostäder både på landsbygden och i staden behövs. I den kommande översiktsplanen avses att sätta stort fokus på landsbygden.

Förbättrade kommunikationer och infrastruktur är också viktigt. Majoriteten utreder nu ett nytt p-hus i stadsdelen Väster. Vi driver frågan om en breddning av Västerleden. Vidare ska en cirkulationsplats vid Västerleden byggas och vägnätet anpassas för att skapa bättre framkomlighet. Arbetet med att utveckla resecentrum fortgår.

En trivsamt kommun kräver också ett rikt och fungerande kultur- och föreningsliv där människor med olika bakgrund möts på lika villkor. Tillgången till kultur och idrott är viktigt. Föreningslivet och kulturen, den civila sektorn, är ett betydelsefullt blodomlopp i vår kommun. Eskilstuna kommun stöttar därför föreningslivet på olika vis. Men stöd kan bara utgå om föreningar och dess individer lever upp till de krav och förväntningar kommunen har utifrån att delta i samhällslivet, bidra till ett gemensamt sammanhållet samhälle, jämlikhet, jämställdhet, lag och rätt. Föreningar som inte hanterar detta kan i förlängningen inte få stöd av kommunen. Föreningslivet bidrar, om de jobbar rätt, också till att skapa ett sammanhållet samhälle.

Vi ser idag att parallella samhällen växer fram, vilket är oacceptabelt och ska motverkas. I ett sunt samhälle finns en fungerande arbetsmarknad och en sund bostadsmarknad. Då fungerar också integrationen och arbetet för att minska de sociala och ekonomiska skillnaderna bättre.

Ett fungerande och tryggt samhälle kräver mer än jobb, bostäder, kommunikationer och en fungerande välfärd. Att vi alla tar ansvar och samtidigt ställer krav på varandra. Integration handlar om orsaker. Vårt samhälle bidrar ofta till att motverka integration både genom otillräckliga krav och genom att stänga ute. Ett sammanhållet samhälle bottnar i att människor möts i vardagen och har förståelse för varandra. En del menar att integration betyder att mötas på halva vägen. Det är inget som verkar fungera särskilt väl. Det finns förhållningssätt och normer i vårt samhälle som alla måste förhålla sig till och ställa upp på för att vi ska fungera tillsammans. Tydligheten och stödet för att människor ska kunna leva upp till detta måste öka.

Denna årsplan innebär:

- Målet för bostadsbyggandet höjs med 100 till 600 om året.
- Ny översiktsplan tas fram med stärkt fokus på landsbygden.
- Förbättrade möjligheter för framkomlighet i staden.
- Tydligare krav och insatser mot utvecklingen av parallella samhällen.

Eskilstuna - en kommun som bidrar till ett jämställt samhälle

Ingen flicka, pojke, kvinna eller man ska hållas tillbaka eller hålla tillbaka på grund av sitt kön. Eskilstuna kommun är en plats för alla medborgare. Därför är det också självklart att den service, de tjänster och de resurser som kommunen hanterar fördelas och bedrivs jämställt. Vi ser hur kön påverkar människor i unga år. Antipluggkulturer växer hos unga pojkar medan psykisk stress och prestationskrav är vanligt hos unga flickor. Detta kan få livslånga konsekvenser. Många av de sociala problem vi idag ser är starkt kopplade till kön. Skjutningar, knarkhandel, våldsbrott och bilbränder utförs i regel av pojkar och män. Ökad jämställdhet är därför också svaret på många samhällsproblem. Kvinnor och flickor ska ges utrymme att ta ännu mer plats. Män och pojkar ska visa större omtanke. Båda är önskvärda utvecklingar. Vi ser idag hur kvinnor flyttar fram sina positioner vad gäller utbildning och karriär. Bland män är utvecklingen den motsatta, även om det naturligtvis finns undantag. Dessvärre tenderar män att ta ut frustration och misslyckanden i form av våld och aggressivt

agerande. Inte som grupp, även om det förekommer i vissa fall. Konsekvenserna är oacceptabla. Arbetet med att motarbeta våld i nära relationer och mäns våld mot kvinnor är därför mycket prioriterat.

På samma sätt ska hederskulturer och våld i samband med heder bemötas med absolut nolltolerans. Situationer där unga flickor hålls tillbaka med kulturella eller religiösa motiv ska motverkas. Sverige har höga krav och förväntningar på att bli allt mer jämställt. Eskilstuna ska bidra med sin del och därför kan aldrig ageranden tolereras som hindrar unga flickor att röra sig fritt eller få tillgång till samma möjligheter eller upplevelser som pojkar. Studieförbunden förväntas bidra till att öka förståelsen för det svenska samhället och motverka segregation i stadsdelar.

Fritidsgårdar och idrottshallar tillhör och förväntas användas av både flickor och pojkar. På samma vis måste könsuppdelningen på arbetsmarknaden motverkas. Vi har inte råd att ha onödigt hög arbetslöshet på grund av invanda föreställningar om vad kvinnor och män ska utbilda sig till och jobba med. Kvinnor måste förväntas, uppmuntras och tillåtas ta sig in i traditionellt mansdominerade yrken. På samma vis måste män söka sig till kvinnodominerade yrken i större omfattning. Det finns exempel där arbetslöshet väljs före och det kan rimligtvis inte accepteras.

Jämställdheten angår oss alla. Vi kan aldrig skapa ett jämlikt samhälle utan att först åstadkomma ett jämställt samhälle. Att uppnå jämställdhet är första anhalten. Först därefter är det möjligt att gå vidare i arbetet för jämlikhet.

Kommunens verksamheter ska därför jobba metodiskt med jämställdhet i sitt arbete. Ett sätt att göra detta är genom att använda konceptet om Modellförvaltning. Där en förvaltning eller bolag som kommit längre paras ihop med en som har mer att göra och lär av varandra. En annan metod är att erbjuda en digital utbildning för kommunens medarbetare att göra i mån av tid.

Denna årsplan innebär:

- Att alla delar i kommunkoncernen ser till att jämställdhetsperspektivet är en självklar och naturlig del i allt arbete och att det finns rätt kompetens.
- Att jämställdhetsintegrering sker i kommunens verksamheter genom ett Eskilstunakoncept i form av Modellförvaltning.
- En webbaserad utbildning i jämställdhet erbjuds kommunens medarbetare att delta i som en del av kommunens jämställdhetsarbete.

Eskilstuna - en kommun med ordning och reda i ekonomin

Eskilstunas invånare äger och finansierar välfärden och kommunens verksamhet. För att kunna utveckla och bibehålla en bra verksamhet krävs ordning och reda i ekonomin. I och med att kommunen växer krävs stora investeringar de kommande åren. Skolor, äldreboende och infrastruktur i form av gator och vägar är några av de saker som är prioriterat. Investeringsnivåerna de kommande åren är historiskt höga. Det kommer att kosta pengar och kommunen kan inte låna pengar för att finansiera investeringarna fullt ut. Den dagen då räntorna stiger riskerar det att i sådant fall skapa stora ekonomiska bekymmer. Därför måste

det i slutet på varje år finnas ett plus på sista raden. Detta plus innebär att kommunen kan betala en del av de nya äldreboendena och skolorna utan att låna. Det innebär en säkerhet när lågkonjunkturen kommer och skatteintäkterna blir lägre. Att kommunen då har en stabil ekonomi betyder att rådighet att hantera situationen finns. Majoriteten höjer kravet på att de kommunala bolagen ska arbeta effektivare och bidra med resurser för att kommunen ska klara de demografiska förändringar vi står inför. Samtidigt påbörjas ett arbete med att se över kostnadsdrivande beslut. Mycket av detta bör kunna införlivas i den mer sammanhållna och balanserade upphandlingspolitiken.

Denna årsplan innebär:

- Budgeten ger full kompensation för löneökningar och inflation
- Varje enhet i kommunens verksamhet eftersträvar budget i balans
- Nämnder och bolag effektiviserar årligen sin verksamhet
- Kommunens budget ska eftersträva ett resultatmål på 2,5 procent
- Kommunens upphandling eftersträvar närproduktion, kostnadseffektivitet, god arbetsmiljö och goda arbetsvillkor och där lokala och kostnadsdrivande tidigare beslut ska ses över.
- Kravet på avkastning från de kommunala bolagen ökar, dock till en fortsatt ansvarsfull nivå, i syfte att värna välfärden.

Eskilstuna - En kommun med fungerande demokrati

Förslag och påverkan på kommunens verksamhet går i första skedet via partierna. Ytterst genom partiernas valprogram. Kommunen kan inte ta över partiernas uppgifter som opinionsbildare och ingång till den kommunala demokratin. Kommunen tar officiellt vid när partier enats och politiska förslag har blivit kommunala beslut. Principen är viktig då i annat fall blir medborgarnas möjlighet att ställa någon till svars otydlig.

Otydliga vägar att påverka kommunens verksamhet vid sidan av partierna ska undvikas. Budgetprocesser och samarbeten mellan partier gör att partier alltjämt är den bästa vägen att påverka kommunens övergripande verksamhet. Men självklart måste kommunen möta och inhämta medborgarnas synpunkter i det vardagliga arbetet.

Vidare handlar den kommunala demokratin mycket om att kunna ställa till svars, dialog, tillgång till information om vilka beslut som planeras, dialog inför beslut samt information om vad som har beslutats. Här har kommunen en mycket stor roll att fylla. Inte minst vad gäller att ge och inhämta information inför utarbetande av nya löpande förslag och processer under mandatperiodens gång. Med denna bakgrund kommer möjligheten till medborgarförslag att avskaffas.

Digitalisering är ytterligare ett prioriterat område. Det digitala ska vara det normala. Välfärdens arbetsmetoder kan effektiviseras och kvalitet kan höjas genom bättre och fler digitala lösningar. Medborgarnas möjlighet att påverka och få tjänster utförda kan på samma vis öka genom en ökad digitalisering.

Denna årsplan innebär:

- Kommunens information till medborgarna om den egna verksamheten förstärks på kommunens hemsida.
- Digitaliseringsarbetet stärks och utgångspunkten att det digitala är det normala börjar råda i organisationen och tjänster utformas utifrån detta. Inom ramen styrs resurser om så att fokus på innovation och utveckling stärks och den allt för stringenta anslagsfinansieringen för drift omprioriteras.

Eskilstuna - en kommun som tar ansvar för miljö och klimat

Eskilstuna ligger långt fram i arbetet med att ta ansvar för ett hållbart samhälle ur klimat- och miljösynpunkt. Det ska vi fortsätta göra. Tillsammans med näringsliv, medborgare, myndigheter och kommunens egna verksamheter ska vi fortsätta att ta ansvar för, och samtidigt bidra till, att skapa nya jobb inom miljö- och klimatsektorn. Eskilstunas miljöarbete tillhör den absoluta toppen bland Sveriges kommuner, men konkurrensens hårdnar, vilket är positivt.

Vi bör nu öka vårt fokus på energifrågorna, i samarbete med Energimyndigheten, Mälardalens Högskola, Västerås Stad och näringslivet. Energicentrum, E3, är centralt i detta. Inom detta område finns såväl stora möjligheter som nödvändiga behov av insatser för att både ta hållbart ansvar och bidra till nya jobb och digitalisering. Andra positiva effekter är ökad samverkan med relevanta myndigheter och stora möjligheter att integrera modern energiteknik inom ramarna för samhällsbyggnad.

Denna årsplan innebär:

- Klimat och miljöarbetet håller en fortsatt hög standard och fokus riktas in mot energifrågor i samverkan med berörda aktörer.

Kraftsamling för Eskilstuna säger inte att det är enkelt att utveckla Eskilstuna kommun. Men vi har bestämt oss för att med gemensamma krafter sätta invånarnas intressen främst och göra vad vi förmår i samverkan med dem och näringslivet för att göra Eskilstuna ännu bättre. Politiken har ett viktigt ansvar. Den kommunala organisationen är ett viktigt verktyg i att föra Eskilstuna framåt. Varje enskild medborgare och individ har ett stort ansvar. Om alla dessa krafter gemensamt bidrar och tar stora små steg så kommer vi att lyckas.

Jimmy Jansson (S)
 Sarita Hotti (S)
 Arne Jonsson (C)
 Lillemor Nordh (C)
 Göran Gredfors (M)
 Jari Puustinen (M)

Hållbar utveckling

Jämlik folkhälsa

Arbetet med att minska skillnader i hälsa fortsätter i Eskilstuna kommun. Socioekonomiska beräkningar, välfärdsrapport om barn och unga samt områdesanalyser av Eskilstunas prioriterade områden är viktiga kunskapsunderlag för utveckling av arbetet i den egna verksamheten. En jämlik folkhälsa är en del i stadsdelsutvecklingen då hälsan förbättras i takt med ökad trygghet, delaktighet och demokrati. Ojämlika villkor i olika delar av kommunen kompenseras genom aktiv kultur- och fritidsverksamhet och bostadssociala åtgärder i samverkan med fastighetsägare, boende och föreningsliv.

Flickor och pojkar i behov av komplexa insatser är en grupp som är viktiga att rikta fokus mot under året. Ett långsiktigt och hållbart arbete kräver tidiga insatser och utvecklingen av arbetet görs inom ramen för processerna *Att tillgodose behovet av vård och sociala tjänster samt Att tillgodose behovet av utbildning*.

Trygghet

Ett koncernövergripande hållbart utvecklingsarbete pågår i prioriterade stadsdelar genom bred samverkan mellan olika aktörer. Lokala initiativ och samverkan ska stimuleras. Trygghetsarbetet inriktas på stadsdelar där den upplevda otryggheten är som störst. Insatserna har bland annat fokus på förbättringar i den fysiska miljön, trygghetsvandringar och även på åtgärder som syftar till att stärka den sociala tilliten i stadsdelar med en högre upplevd otrygghet.

Eskilstuna kommun inleder ett arbete med organisationen MÄN:s koncept "En kommun fri från våld" under året. Arbetet syftar till att stoppa våldet genom att utmana våldsbejakande manlighetsnormer och främja jämställdhet. En viktig del i metoden är att få alla, oavsett vilken verksamhet vi arbetar inom, att förstå hur vi kan bidra till ett samhälle fritt från våld genom att säga ifrån när vi ser våld och kränkningar.

Det långsiktiga kommunikationsarbetet som inleddes under 2017 fortsätter för att öka kunskaperna om trygghetsarbetet hos invånare och verksamma i Eskilstuna. I frågor om trygghet är det viktigt att ha med ett jämställdhetsperspektiv då flickor och kvinnor oftare är drabbade av en känsla av otrygghet.

Jämställdhet

Eskilstuna kommun har kommit långt i arbetet med att integrera jämställdhet i service och tjänster. Ett kvitto på det är att Eskilstuna kommun utsågs till vinnare av Svenska Jämställdhetspriset 2017. Men mycket arbete återstår. Flickors, pojkars, kvinnors och mäns olika möjligheter i samhället måste fortsätta belysas och identifierad ojämställdhet behöver åtgärdas.

Eskilstuna kommun har jobbat länge med frågan om jämställdhet och det är rimligt att kräva att detta perspektiv nu naturligt finns med i allt väsentligt som kommunen gör. De

förbättringsförslag som Jämställdhetsberedningen lämnat i sin rapport till Kommunstyrelsen utgör ett bra underlag i det fortsatta arbetet.

För att vidareutveckla det uthålliga och systematiska arbetet för att fortsätta vara Sveriges mest jämställda kommun sätts fokus under 2018 mot samtliga nämnder och bolags kvalitetsarbete med jämställdhetsintegrering. Eskilstuna är utvald till Modellkommun av Sveriges kommuner och landsting (SKL). Arbetet med att förbättra styrning och ledning av jämställdhetsarbetet inom kommunens förvaltningar och bolag vidareutvecklas under 2018 utifrån Modellkommunprojektets benchmarkingmetodik.

Ökad jämställdhet är en del av lösningen på flera av kommunens stora utmaningar. Inom skola och utbildning är jämställdhet ett viktigt verktyg för att förbättra flickors och pojkars hälsa och resultat. Arbetet med att bryta den könsuppdelade arbetsmarknaden är en av nycklarna för att minska arbetslösheten. För att stoppa våldet och öka upplevelsen av trygghet behöver vi motverka våldsbejakande manlighetsnormer och patriarkala strukturer.

Eskilstuna kommuns arbete mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer intensifieras under 2018. Även frågan om hedersvåld ska ha ett fortsatt starkt fokus. Mäns våld mot kvinnor inskränker flickors och kvinnors rätt till det offentliga rummet vilket är ett stort demokratiproblem.

Integration och interkulturellt arbete

Arbetet för ett interkulturellt Eskilstuna fortsätter med betoning på arbete och utbildning. Samverkan mellan näringsliv och offentliga verksamheter syftar till att identifiera personalbehov för bättre matchning. Det interkulturella arbetet är ett viktigt perspektiv i genomförandet av Affärsplan Eskilstuna.

En egen bostad med en fysisk adress är en förutsättning för att kunna komma in i samhället. Arbetet med projektet En bostad – nyckeln till integration fortsätter för att förhindra att nyanlända utnyttjas på bostadsmarknaden.

Eskilstuna fortsätter att utveckla och sprida den framgångsrika flyktingguideverksamheten och föreningsmatchningen på länsnivå och nationellt för att skapa integration i praktiken. Kommunens arbete med att möta det viktiga och stora engagemang som finns i civilsamhället för att stödja nyanländas etablering i samhället behöver kopplas tydligare till jobb och utbildning.

Arbetet med interreligiös dialog fortsätter att utvecklas inom ramen för UNESCO-samarbetet.

Antidiskriminering och mänskliga rättigheter

Arbetet med FNs konventioner för barnets rättigheter och rättigheter för människor med funktionsnedsättning är viktiga utgångspunkter för Eskilstunas arbete med mänskliga rättigheter under 2018. Det är ett viktigt demokratiarbete som angår alla förvaltningar och bolag i kommunen. På samma sätt vägleder lagen om nationella minoriteter och

minoritetsspråk kommunens alla verksamheter i arbetet med att förverkliga de nationella minoriteternas rättigheter. Under 2018 utvecklas kommunens arbete med romsk inkludering som en del av demokratiarbetet.

Eskilstuna kommun har fokus på alla människors lika värde. Alla flickor och pojkar, kvinnor och män ska ha rätt till delaktighet och inflytande oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Diskriminering kan förekomma inom alla samhällssektorer och nivåer och bidrar bland annat till segregation och har en negativ inverkan på folkhälsan. Kommunen fortsätter vara aktiv i arbetet mot diskriminering. Eskilstuna kommun bedriver kontinuerligt kompetensutveckling om diskrimineringsgrunderna riktat till alla verksamheter, för goda och hållbara möten. Kommunens engagemang i HBTQ-frågorna fortsätter bland annat genom deltagande i *Springpride* och kvalitetssäkring av kompetens i förvaltningar och bolag.

Miljö

Eskilstuna ska vara en föregångare på miljöområdet och nå ett brett miljöengagemang hos verksamma och invånare i hela kommunen. Arbetet med en ekologiskt hållbar utveckling har hög prioritet. Åtgärder i den reviderade klimatplanen sker steg för steg ska bidra till målet om fossilfritt Eskilstuna 2050 ska genomföras. EcoFriends, samverkansprojektet mellan Eskilstunas skolor och kommunens bolag, fortsätter. Det ger alla flickor och pojkar i Eskilstuna en grundkunskap om miljö och hållbar utveckling i Sverige och andra länder. Kommunen ska också arbeta aktivt för att engagera företag, organisationer och verksamma i Eskilstuna i miljöarbetet, bland annat i det gemensamma arbetet Affärsplan Eskilstuna.

Arbetet med energieffektivisering fortsätter i kommunkoncernens verksamhetslokaler och bostäder. Metoder för helhetsgrepp kring energieffektivisering och ett mer energieffektivt beteende ska utvecklas och genomföras. I samverkan med Energimyndigheten utvecklar vi energicentrum, Eskilstuna Energy Efficiency, som ska nå lokala, nationella och internationella aktörer.

Ett helhetsgrepp kring hur trafiksituationen i Eskilstuna kan förbättras och andelen hållbara resor öka ska tas och revideringen av trafikplanen ska ligga till grund för detta arbete. Satsningar görs för att förbättra framkomligheten för bilar och samtidigt stimulera ökat resande med cykel, kollektivtrafik och till fots. Det innebär fortsatt förbättring av kollektivtrafik och cykelvägar. Utredning av stadsnära pendlingsparkering ska påbörjas.

Fortsatta satsningar för att minska matsvinnet i kommunala verksamheter görs. Kommunens egen fordonsflotta tar steg mot att bli fossilfri och satsningar för att få en mer effektiv användning av kommunens fordon genomförs. Utbyggnad av laddplatser för elbilar ska öka. Retuna ger förutsättningar för ökad återvinning och återbruk. Verksamheten ska utvecklas så att både företag och kommunala verksamheter ökar användningen av återbrukat material. Färgsortering införs i verksamhetslokaler och inleds i flerbostadshus. Kontroll av efterlevnad av regelverk samt god ordning ska gälla för fritidsfisket.

Strategiska mål för hållbar utveckling

Attraktiv stad och landsbygd

- **Fokus 2018**
- Utvecklade former för lokal demokrati
- Genomförande av nya kulturpolitiska och idrottspolitiska handlingsplaner.
- I samverkan med näringslivet utreda kongresshall och kulturhus.
- Utveckla Eskilstuna som kulturstad samt utreda införsäljning, förvaltande och drift av kommunens arenor.
- En effektivare stadsbyggnadsprocess och minst 600 bostäder påbörjas.
- Satsningen på Eskilstuna Energy Efficiency, Energicentrum fortsätter.
- Ökad tillgång till bredband på landsbygden.

Höjd utbildningsnivå

Fokus 2018

- Insatser och ökat samarbete för en likvärdig skola i syfte att förbättra resultaten i förskola, grundskola och gymnasieskola oavsett huvudman.
- Alla flickor och pojkar ska stimuleras och motiveras till att nå målen med skolans arbete.
- Flickor och pojkar stimuleras till breda utbildningsval som bryter traditionella könsmönster.
- Införa rätt till 25 timmars barnomsorg per vecka.
- Ökad satsning på yrkesutbildningar och yrkeshögskolecenter.
- Kompetensmatchning i nära dialog med näringslivet genom bland annat IT-skolan, Eskilstunautmaningen och Jobbcirkus.
- Fullfölja utbyggnadskedjan med 1500 nya platser för barn och elever förskolor och skolor till 2022

Fler jobb

Fokus 2018

- Hela kommunkoncernen, näringsliv och samarbetsparter kraftsamlar genom Affärsplan Eskilstuna för att nå delmålet om 10 % arbetslöshet 2020.
- Kommunkoncernen tillhandahåller löpande 1000 jobb och arbetsmarknadsplatser.
- 560 yrkesutbildningsplatser erbjuds 2018.
- Samtliga försörjningsstödstagare ska ha en individuell plan för att förkorta tiden mot jobb och utbildning.

- Eskilstuna Logistik och Etablering AB, Munktell Science Park och Destination Eskilstuna AB utvecklas för att stimulera etableringar och jobb.
- Säkra näringslivsperspektivet i samhällsplanering och samhällsbyggnadsprocesserna

Social uthållighet

Fokus 2018

- Att alla flickor och pojkar ska ha goda uppväxtvillkor och känna framtidstro.
- Fortsatt fokus på prioriterade stadsdelar genom stadsläkning, stadsdelsutveckling samt Trygga Eskilstuna och Torshälla i samarbete med civilsamhället, polisen och näringslivet. Den trygghetssatsning som inleddes under 2017 utvecklas under 2018 och följs upp under hösten.
- För att möta de ökande behoven av äldreomsorg, ska utbyggnadskedjan av omsorgen med ca 280 nya platser fram till 2022 genomföras.
- Arbetet mot mäns våld mot kvinnor och i nära relationer fördjupas genom kvinnofridsutvecklaren med fokus på utveckling av ett kommunövergripande våldsförebyggande arbete och kompetenshöjande insatser kring hedersrelaterat våld.
- Samordnaren mot våldsbejakande extremism verkställer den handlingsplan som tagits fram under 2017.
- Trygghetskoordinatorn fortsätter arbetet med fördjupad samverkan mellan kommunala verksamheter och civilsamhället i prioriterade stadsdelar med fokus på främjande och förebyggande insatser för ökad trygghet.
- Fristadshus permanentas

Ekologisk uthållighet

Fokus 2018

- Klimatplanen förverkligas för att göra kommunkoncernen klimatneutral 2020.
- Energieffektivisering av kommunala bostäder och lokaler.
- Mer lokalproducerad mat och en vidmakthållen andel ekologisk mat i kommunens verksamheter.
- Säkerställa långsiktig dricksvattenkvalitet.
- Underlätta och öka byggandet av laddplatser för elbilar.

Att värna demokrati

”Processens syfte är att ha trygga, engagerade, delaktiga och medskapande invånare som har förtroende med kommunkoncernen. Processens ska ge invånarna och deras valda representanter information, insyn och jämlikt inflytande över kommunens gemensamma angelägenheter. Öppenhet, insyn och delaktighet stärks genom kommunikation och medborgardialog. Den kommunala organisationen ska vara tillgänglig för invånarna och ge förtroendevalda förutsättningar att fullgöra sitt uppdrag.”

Digitalisering, förutsättningar för delaktighet och jämlikt inflytande samt trygghetsfrågor står i fokus för demokratifrågorna under 2018.

Skapa insyn i kommunen och tydliggöra beslutsprocessen

Digitaliseringen av kommunens arkiv fortsätter under 2018, bland annat genom att den nya tjänsten för e-arkiv införs.

Arbetet med att tydliggöra och kvalitetssäkra ärende- och beslutsprocessen fortsätter med fokus på att förbättra beslutsunderlagen inför politiska beslut. De ska vara rättssäkra, skrivas på tydlig svenska och beslutssatser behöver formuleras mer enhetligt i hela kommunen.

Riktlinjer för styrande dokument ska utvidgas till att omfatta hela kommunen, så att även nämnderna har en enhetlig hantering.

Digitaliseringen av beslutsprocessen i nämnderna och kommunfullmäktige utvecklas vidare. Möjlighet till bl.a. digital votering och digitala talarlistor ska utredas.

Mänskliga rättigheter och delaktiga invånare

Arbetet med att öka invånarens möjlighet till påverkan och direktkontakt med förtroendevalda fortsätter. Gemensamma principer för kommunens invånar- och medborgardialog ska utvecklas. En viktig del i principerna är ansvarsfördelningen mellan de politiska ledamöterna i nämnderna och tjänstemannaorganisationen. Vidare behöver den digitala utvecklingen tillvaratas för att möjliggöra nya kommunikationsvägar för kommunikation om frågor som ska upp till beslut, dialog inför beslutet och information efter beslut. Möjligheten att ersätta medborgarförslag med e-petition ska dessutom utredas.

FN:s konvention om barnets rättigheter kommer att bli svensk lag under 2018. Eskilstuna kommun ska fortsätta arbetet med att systematiskt sätta barnets rättigheter i fokus, bland annat genom barnkonsekvensanalyser och att låta flickor och pojkar påverka politiska beslut.

Arbetet med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning fortsätter utifrån Eskilstuna kommuns plan för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning 2017-2021. Kartläggning av nuläge och behov behöver intensifieras i samtliga förvaltningar och bolag och enkla förbättringsåtgärder behöver genomföras skyndsamt.

Eskilstuna kommun arbetar aktivt mot diskriminering. Kommunens alla verksamheter ska fortsätta att öka medvetenheten om HBTQ-frågor. Alla verksamheter ska se över sitt behov av kompetensutveckling kring HBTQ-frågor.

Den av kommunfullmäktige antagna "Strategin för ett interkulturellt Eskilstuna" utvärderas och en reviderad strategi utarbetas med utvärderingen som grund.

Kommunens verksamhet med romska brobyggare utvecklas i samverkan med andra aktörer med fokus på egen försörjning, utbildning och kvinnors hälsa. En förutsättning för ett framgångsrikt arbete är att verksamheten övergår i ordinarie drift.

En förutsättning för att nyanlända ska komma i utbildning och/eller arbete är att personerna och deras familjer kan etablera sig i samhället. Under 2018 kartläggs och tydliggörs kommunkoncernens tjänster och service för att underlätta etablering i samhället. Exempel på områden är förskola, skola, fritid och boende.

Trygghet och stadsdelsutveckling

Ökat fokus läggs på att skapa trygghet i de prioriterade stadsdelarna Lagersberg, Fröslunda, Årby och Skiftinge. Även Nyfors behöver prioriteras i stadsdels- och trygghetsarbetet. Arbetet med att omsätta de tidigare satsade 10 miljonerna på trygghet ska växlas upp.

De lokala handlingsplanerna som utgår ifrån samverkansöverenskommelsen med polisen ska genomföras under 2018 i bred samverkan mellan kommunkoncerns verksamheter, polis och civilsamhället. Fokus ska ligga på främjande, förbyggande och tillitsskapande insatser. En av åtgärderna är ronderande trygghetsväktare i några av våra stadsdelar.

Det långsiktiga kommunikationsarbetet fortsätter för att öka tryggheten och kunskapen om kommunens arbete med trygghetsfrågor.

Arbetet mot mäns våld mot kvinnor samordnas av kvinnofridsutvecklare och inriktas under 2018 på att utveckla det kommunövergripande våldsförebyggande arbetet och på att höja kunskapen om hedersrelaterat våld i kommunens olika verksamheter. Den nya organisationen för arbetet behöver följas och utvärderas under året.

Samordnaren mot våldsbejakande extremism börjar implementeringen av den handlingsplan som tagits fram under 2017 och arbetar för att nyckelfunktioner i organisationen har rätt kompetens kring hur de ska agera vid misstanke om extremism.

Valet 2018

Under 2018 ansvarar valnämnden för att genomföra de lokala valen till kommun, landsting och riksdag. Antalet valkretsar minskar till två och efter valet minskar antalet ledamöter i kommunfullmäktige till 65. Kommunens nämnder har ett ansvar för att öka kunskapen om valet samt skapa förutsättningar för en aktiv valrörelse. Den nya mandatperioden behöver

förberedas och nya förtroendevalda och ledamöter i nämnder ska ges en bra start för sitt nya uppdrag.

Koncernövergripande åtaganden

Verkställa de lokala handlingsplanerna i prioriterade stadsdelar i samverkan mellan kommunkoncernens verksamheter och civilsamhället. Arbetet hålls samman av trygghetskoordinator och ska främja trivsel och delaktighet samt förebygga social oro. (KS, alla nämnder, KFAST) *Attraktiv stad och landsbygd*

Kartlägga och tydliggöra kommunkoncernens tjänster och service för att underlätta etablering i samhället för nyanlända kvinnor och män, flickor och pojkar. (KS, BUN, SN, AVN, VON, KFN, KFAST) *Social uthållighet*

Att tillgodose behovet av utbildning

”Processen ger Eskilstunaborna goda kunskaper och bra förutsättningar för att lyckas väl i arbetslivet. Skolan ska stimulera alla elever till fortsatta studier och yrkesutbildning. Dessutom medverkar processen till att barn, elever och studerande utvecklas till kloka, engagerade och demokratiska medborgare genom samverkan mellan skola, föräldrar och samhälle.”

Förbättrade kunskapsresultat

Processens främsta mål 2018 är förbättrade kunskapsresultat och ökad likvärdighet i förskola, grundskola och gymnasieskola.

Barn- och elevantalet ökar inom alla skolformer. Fler lokaler för förskolor behöver planeras på längre sikt medan behovet av fler grundskole- och gymnasielokaler är mer akut. En ny högstadieskola har startat under 2017 och om några år behövs en ny låg- och mellanstadieskola samt en ny gymnasieskola.

Breddad kompetens

En förutsättning för förbättrade resultat är att tydliggöra rollerna och arbetsuppgifterna för förskollärare och lärare och att komplettera med andra yrkeskategorier för att stödja och avlasta våra behöriga lärare samt ett aktivt arbete för långsiktig försörjning av enhetschefer och behöriga lärare. Såväl förskolan, grundskolan, gymnasieskolan samt vuxenutbildningen behöver stärka värdegrundsarbetet och arbetet med normer och värderingar. Likvärdighet och integration i grund- och gymnasieskolan behöver fortsatt öka. Det pedagogiska ledarskapet och det systematiska kvalitetsarbetet i förskolan ska förstärkas för att tydliggöra såväl undervisning som omsorg.

Allt fler nyanlända elever i både förskolan och skolan skapar ett behov av ökad kompetens hos medarbetarna. De lärare som ska ansvara för att eleverna lär sig svenska måste ha kunskap om vad det innebär att lära sig ett nytt språk. De behöver ha särskild kompetens kring hur andraspråksinlärning går till och veta vilka förutsättningar som är nödvändiga för en gynnsam språk- och kunskapsutveckling.

Det är viktigt att språk- och kommunikationsutveckling prioriteras för alla flickor och pojkar, oavsett bakgrund. Alla som undervisar nyanlända flickor och pojkar måste känna till hur undervisning kan bedrivas för dem som inte har svenska som modersmål. Det finns behov av större förståelse och kunskap om nyanländas lärande och hur det är att möta barn och familjer på flykt.

Kommunala förskolan arbetar för att öka personaltätheten genom att öka andelen personal per barn.

Grundskolan och gymnasieskolan måste ha ett fortsatt och ökat fokus på kunskapsuppdraget, att alla elever ska nå målen med skolans arbete och att så många som möjligt ska nå de högre betygen. Ett ökat entreprenöriellt arbetssätt bör utvecklas inom

grund- och gymnasieskolan tillsammans med andra förvaltningar och näringslivet under 2018.

Bristen på behöriga lärare och den demografiska utvecklingen gör att fler medarbetare behöver rekryteras och att nya yrkeskategorier och kompetenser kompletterar de behöriga lärarna. Redan nu finns svårigheter att rekrytera lärare inom vissa områden och tillgången på utbildad personal minskar. På sikt kommer lärarbristen i Sverige att bli än mer bekymmersam.

Satsningar på SFI

Inför 2018 finns ett fortsatt ökat behov av utbildningsplatser till SFI och grundläggande svenska som andra språk. Det krävs satsningar både på volym och kvalitet inom SFI och övrig teoretisk vuxenutbildning. SFI och grundläggande vuxenutbildning är lagstadgade verksamheter som måste prioriteras. Det kan få konsekvensen att antal utbildningsplatser inom teoretisk gymnasial utbildning minskas, vilket i sin tur kan skapa en kösituation.

De tekniska förutsättningarna för elever och personal på SFI och Komvux behöver utvecklas för att studerande ska kunna utnyttja IT-verktyg och andra digitala hjälpmedel i utbildningen. Ibland krävs det också särskilt stöd utifrån elevernas behov, vid exempelvis dyslexi eller låg utbildningsbakgrund.

För att kunna tillhandahålla bra utbildningsinsatser krävs att utbudet av kurser matchar mot behovet av arbetskraft. Det innebär bland annat arbete med att ytterligare förbättra studie- och yrkesvägledning samt säkerställa utbildningarnas kvalitet.

Nya vägar från utbildning till arbetsmarknad behöver utvecklas, främst inom SFI och svenska som andra språk. De utbildningarna ska kombineras med arbetsmarknadsinsatser eller yrkesutbildningar för att människor snabbare ska kunna uppnå en egen försörjning.

Koncernövergripande åtagande

Skapa en gemensam ingång för barn och elever med behov av komplexa insatser. *Social uthållighet*

Att tillgodose behovet av vård och sociala tjänster

”Processen ger det stöd den enskilde behöver för att utifrån sina egna förutsättningar och behov kunna leva ett så självständigt, aktivt och meningsfullt liv som möjligt. Processen syftar till varaktiga förbättringar med tillämpning av evidensbaserade metoder för behovsanpassad vård och omsorg.”

Behoven av vård och omsorg, för såväl barn som för vuxna och äldre är fortsatt stora

Med syfte att förebygga sociala problem behöver vi arbeta långsiktigt på både individ- och gruppnivå. Allt från frivilliginsatser av volontärer som hjälper människor på flykt och äldre personer, till förebyggande arbete i bostadsområden med social oro och verksamheter som Fristadshus och familjecentraler i olika stadsdelar.

Det sker ett förbättringsarbete för att höja kvaliteten på den vård och omsorg som ges till enskilda brukare med behov av vård och stöd från många olika instanser/vårdgivare. Arbetet bygger på hög grad av samverkan mellan kommunens olika förvaltningar. Ny teknik inom vård erbjuder möjligheter till högre självständighet för äldre personer och personer med funktionsnedsättning vilket kan leda till minskat eller uppskjutet behov av andra insatser.

Trygg och effektiv hemgång från vård på sjukhus

Att säkerställa en trygg, säker och effektiv hemgång för kvinnor och män efter en vistelse inom den slutna sjukhusvården, är ett viktigt område att fokusera på i arbetet med att skapa god vård- och omsorg. Ny överenskommelse med landstinget om förändrade arbetsätt träder ikraft 2018 och förväntas leda till att personer inte behöver vistas i slutenvård efter att man är utskrivningsklar.

Flickor och pojkar med behov av komplexa insatser

Alla flickor och pojkar ska ha goda uppväxtvillkor och känna framtidstro. Arbetet med att skapa jämlik hälsa är fortsatt prioriterat under 2018. Flickor och pojkar med behov av komplexa insatser är en grupp som är viktig att fokusera på. Att skapa goda livsvillkor och att säkerställa skolgången för dessa flickor och pojkar är en samhällsekonomiskt viktig investering och en förutsättning för ett hälsosamt liv.

Målet för kommunens arbete för brukare i behov av komplexa insatser är att samverkan sker mellan kommunens olika berörda verksamheter och externa aktörer. Det är viktigt att insatser identifieras och sätts in så tidigt som möjligt samt att resultatet av insatserna ger en långsiktig hållbarhet för varje individ och att arbetet sker så kostnadseffektivt och kvalitativt som möjligt.

Att fullfölja skolan är en bra start för unga

Att unga fullföljer skolgången är en avgörande frisk- och skyddsfaktor. Barn och unga placerade i familjehem löper en större risk för sämre skolresultat och oregelbunden skolgång. Det är därför viktigt att Team Samagera och socialsekreterare med uppdrag att stötta flickor och pojkar att fullfölja skolan liksom att bygga broar mellan föräldrar och skola, arbetar långsiktigt.

Eskilstuna kommun har stort fokus på stadsdelar där det förekommit social oro. Tillsammans

med olika externa aktörer arbetas det på olika sätt med att minska den sociala oron. Det finns olika grupper som arbetar med olika åldersspann som familjecentraler som når (0-6år), Team förebygg täcker in åldersspannet (6-12 år) och fältgruppen arbetar med (13-17 år) men det saknas hållbara lösningar och insatser för flickor och pojkar i högre åldrar som hamnat snett i tillvaron. Under 2018 kommer berörda förvaltningar tillsammans med andra aktörer öka insatserna för att hitta sätt att hjälpa dessa flickor och pojkar att få framtidstro.

Eskilstuna kommun har tagit emot många ensamkommande barn och unga på flykt. Kommunen har kunnat ge en bra start för dessa barn och unga genom boende, skola och stöd från vuxna. Mottagandet har underlättats av ett stort engagemang från frivilligorganisationer och samhället i övrigt. Nu behöver vi säkerställa att dessa flickor och pojkar får möjlighet att etablera sig, får ett bra sammanhang och får rätt stöd framåt; stöd till att fullfölja skolan, komma ut på arbetsmarknaden, få hållbara boendelösningar och få stöd från gode män.

Behov av fler bostäder och boenden

När Eskilstunas invånarantal växer är det fler personer som behöver bostäder. När det finns färre bostäder att tillgå, kan personer som har sociala hinder och funktionsnedsättningar ha svårare att hitta boendelösningar. Personer som bor på institutioner, kan ha svårt att påbörja behandlingar på hemmaplan i Eskilstuna på grund av bostadsbrist. Ett kommunalt bostadsbidrag för kvinnor och män med låga inkomster och individuella kontrakt för dem som inte kan få bostad på annat sätt, är två sätt att underlätta boendesituationen.

Antalet platser i vård- och omsorgsboenden för äldre har blivit fler, men ännu fler platser behövs för att klara framtida behov. Successiv utbyggnad av boendeplatser sker i Eskilstuna och Torshälla, av såväl nya som ersättningsplatser under perioden 2016 till 2018.

Kompetensförsörjning som säkrar kvaliteten

Aktiva insatser behövs för att stärka förtroendet för vård och sociala tjänster hos kommunens medborgare. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska känna sig trygga med den vård och omsorg som kommunen erbjuder.

Svårighet att rekrytera personal finns redan idag och befaras öka. Det är idag brist på personal inom olika yrkesgrupper, till exempel enhetschefer, biståndshandläggare, sjuksköterskor, undersköterskor och socialsekreterare. Arbetet med att attrahera nya medarbetare och behålla medarbetare genom att vara en god arbetsgivare behöver utvecklas och stärkas.

Större behov och ekonomiska utmaningar

Det ökade behovet av vård och sociala tjänster för både unga, vuxna och äldre gör att kostnaderna varit högre än budgeterat. Behoven kommer att vara fortsatt stora varför nya lösningar behövs; digitalisering, välfärdsteknik, innovationer och brukarmedverkan är några vägar till att hitta alternativa lösningar och förbättra vår verksamhet. För att möta de ökande behoven av äldreomsorg har en strategi för perioden 2017-2030 utarbetats och en standard för vård- och omsorgsboende tagits fram, så att beredskap finns för framtida demografiska utmaningar.

Koncernövergripande åtaganden

Skapa en gemensam ingång för brukare med behov av komplexa insatser. *Social uthållighet*

Att tillgodose behovet av berikande kultur och fritid

”Processen skapar förutsättningar för goda livsvillkor och en meningsfull fritid för alla Eskilstunabor och besökare, med särskilt fokus på barn och ungdomar. Det sker genom att erbjuda upplevelser, aktiviteter och bildning samt att samla, vårda och visa kulturarvet.”

För att skapa en attraktiv stad och en levande landsbygd är kultur, idrott och friluftsliv viktiga förutsättningar. Det finns stora vinster för hela samhället om alla kvinnor, män, flickor och pojkar aktivt deltar i kultur- och fritidsutbudet.

Idrott och kultur

De idrotts- och kulturpolitiska planerna för Eskilstuna kommunkoncern har pekat ut inriktningen för de kommande åren. I respektive plan är behovet analyserat och tydliga åtgärder är tidsatta. Det är prioriterat att berörda nämnder och bolag implementerar planerna i sin verksamhet och utför aktiviteterna. Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för samordning och uppföljning av arbetet.

Kultur i fokus

Eskilstuna är en stad i omvandling och arbetet för ett kulturhus/kongresshall fortsätter under 2018. Ett kulturhus/kongresshall stärker stadens attraktivitet och attraktionskraft.

Eskilstuna kommun behöver tydligare ta hänsyn till kulturella resurser i stads- och landsbygdsutvecklingen, inte minst för att säkra tillgång till berikande kultur och fritid i närmiljön. Genom att bredda samhällsplaneringen och finna nya vägar kan kulturella perspektiv kopplas till samhällsplanering och samhällsutveckling. Därför ska en gemensam metod för så kallad ”cultural planning” utvecklas under 2018. Även besöksnäringen har stor betydelse för kommunernas utveckling och behöver knytas tätare till samhällsplaneringen. Arbeta påbörjas med en turistisk översiktsplan som lyfter behov, möjligheter samt lokalisering av utvecklingsområden inom besöksnäringen. Det bidrar till att skapa ett helhetsperspektiv som underlättar för besöksnäringens utveckling.

Som en del i utvecklingen av barn och ungas kultur i Eskilstuna kommun ska en förstudie om att utveckla Musikskolan till en kulturskola påbörjas under 2018.

För att stärka kulturen och det lokala kulturlivet kommer områdesbaserad verksamhet att utvecklas, gärna tillsammans med andra aktörer. Under temat *Kulturen där jag bor* tas nästa steg genom att jobba tillsammans med invånare genom dialog och medskapande processer för att utveckla verksamheten.

Företag och aktörer som bygger sin verksamhet på kultur och kreativitet är viktiga näringar för Eskilstuna kommun. De bidrar till en attraktiv stad för invånare och besökare. De kulturella och kreativa näringarna är en bransch där det finns möjligheter att skapa fler jobb. Under 2018 ska en analys genomföras av förutsättningarna för utveckling och en handlingsplan för fortsatt arbete ska presenteras.

Berikande kultur och fritid som friskfaktor

En meningsfull fritid är viktig för att alla invånare i Eskilstuna ska må bra. En särskilt prioriterad målgrupp är barn och unga. Barnkonventionen blir lag under 2018 och tydliggör barns rätt till en berikande och meningsfull fritid. Förskolan och skolan har ett särskilt ansvar för att vägleda alla barn och ungdomar till att bygga goda fritids- och kulturvanor som bidrar till god hälsa och stimulerar bildning. Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet att delta i de pedagogiska programverksamheterna på museerna och förskolan och skolan ska pröva nya yrkeskategorier i form av kulturarbetare.

En av de vanligaste orsakerna till psykisk ohälsa för personer med funktionsvariationer och äldre är avsaknad av en berikande och meningsfull fritid. Därför behövs ett brett samarbete mellan förvaltningar samt med föreningsliv och civilsamhälle för att möta upp behovet av kultur och fritidsaktiviteter, inte minst inom kommunens vård- och omsorgsboenden.

Evenemangsstaden

I februari 2018 står Eskilstuna värd för Sveriges allra första kulturkonvent, Folk och Kultur. Tanken är att det ska utgöra en tribun för konst och kultur i hela Sverige. Hela Eskilstuna ska märka av att kulturen är i högsätet under de fyra dagar som Folk och Kultur pågår.

SM i friidrott äger rum i Eskilstuna under juli/augusti 2018. Evenemang som Friidrotts-SM stimulerar till återväxt inom idrotten och gynnar besöksnäringen som är en prioriterad bransch i kommunens plan för näringslivets utveckling.

Med utgångspunkt i nytt Campus, Kulturhus samt Kongresshall ska de ökade möjligheterna för evenemang med ett större antal deltagare i även riktas mot internationella möten. Inriktningen ska även vara att gå från traditionell information till inspiration i mötet med besökaren.

Musikstaden

Eskilstunas historia präglas av den industriella utvecklingen som drivit staden framåt. Parallellt har denna miljö bidragit till ett rikt och varierat musik- och kulturliv som vuxit fram och blomstrat. Under 2018 ska musikens betydelse för Eskilstuna i allmänhet och musikbandet Kent i synnerhet uppmärksammas.

Arenor, scener och anläggningar

Nu när STIGA Sports Arena Eskilstuna finns på plats tas nästa steg i arbetet med att utveckla arenan till en mötesplats som är välbesökt och välanvänd för skolidrott och föreningsliv samt attraherar olika evenemang.

Generellt är det prioriterat att utifrån demografins utveckling optimera och utveckla anläggningar, scener och lokaler utifrån dagens och framtidens behov för att få en mer flexibel infrastruktur.

En utredning ska genomföras för att belysa hur införsäljning, förvaltande och drift av kommunens arenor ska fungera i en framtid.

Koncernövergripande åtaganden

Utveckla en gemensam metodik för att beakta kulturella resurser i stads- och landsbygdsutveckling. (SBN, KFN, KS, DEAB, KFAST) *Attraktiv stad och landsbygd*

Genomföra en analys av förutsättningarna för att utveckla de kulturella och kreativa näringarna samt ta fram en handlingsplan för fortsatt arbete. (KS, DEAB, KFN, AVN, MSP) *Attraktiv stad och landsbygd*

Att tillgodose behovet av miljö- och samhällsbyggnadsarbete

”Processen syftar till att skapa attraktiva stadsdelar med god service, ett pulserande centrum och en livskraftig landsbygd för Eskilstunaborna. Med de naturliga förutsättningarna som utgångspunkt främjas en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. Stadsbyggnad i form av transportsnål planering, hållbart byggande, skapande av infrastruktur och underhåll syftar till en hållbar utveckling med utnyttjande av kommunens geografiska läge i regionen. Men också till att vårda och bevara värdefulla tillgångar i form av byggnader, stadsmiljöer, landsbygd och natur. Vattenförsörjning, avloppshantering, återvinning och energiproduktion bedrivs med miljömässigt hållbara metoder.”

En effektivare stadsbyggnadsprocess är i fokus under 2018. Detaljplaner för bostäder, näringslivs- och verksamhetslokaler tas fram enligt den beslutade prioriteringen. Under 2018 ska minst 600 nya bostäder påbörjas. Behov av nya äldreboenden, skolor och förskolor integreras i detaljplaner så att långsiktiga kommunala behov säkras. Mark för näringslivsetableringar tas fram för att säkra fler jobb. Markanvisningstävlingar genomförs för att få fler aktörer att bygga prisvärda och hållbara hyresrätter och bostadsrätter i Eskilstuna och Torshälla.

Arbetet med stadsläkning och stadsdelsutveckling fortsätter och sker i fortsatt bred samverkan mellan kommunkoncernens olika verksamheter samt fastighetsägare och fastighetsutvecklare. I uppstarten av alla större utvecklingsprojekt används Metod för hållbar stadsutveckling för att säkra att alla relevanta sociala, ekologiska och ekonomiska frågor täcks i arbetet. Munktelstaden fortsätter att utvecklas med byggnation av bostäder, ett nytt parkeringshus och utveckling av slakthusområdet i en ny detaljplan. Omvandlingen av Väster och satsningen på Eskilstuna Energy Efficiency, Energicentrum, tillsammans med Energimyndigheten är i fokus. Underhåll och skötsel av stadsdelar och parker ska bidra till ökad attraktivitet och trygghet. En plan för landsbygdsutveckling tas fram.

Bostadsförsörjningsprogrammet inklusive plan för behov av bostadssociala ändamål uppdateras. En uppdatering av utbyggnadsstrategin som antagits av kommunfullmäktige genomförs. Utvecklingsplanerna för Torshälla och Kvicksund har antagits och genomförs successivt. Revideringen av översiktsplanen fortsätter under 2018 med målet att vara klar 2019.

Ett helhetsgrepp kring hur trafiksituationen i Eskilstuna kan förbättras och andelen hållbara resor öka ska tas. En revidering av trafikplanen ska ligga till grund för detta arbete. Kommunens egen fordonsflotta blir allt mer fossilfri och ska användas effektivare genom satsningar på ruttplanering och effektivare utnyttjande av kommunens fordonsflotta. Biogasproduktionen ska öka så att hela efterfrågan på gas kan tillgodoses. En utredning om det långsiktiga behovet av biogas genomförs.

Energieffektivisering av kommunägda bostäder och lokaler, med fokus på el, fortsätter. I arbetet med renovering och nybyggnation värnas energianvändning, inomhusmiljö och materialval.

Mängden avfall som går till förbränning ska fortsätta minska. Retuna skapar fler möjligheter för ökad återvinning och återbruk genom ökad samverkan med företag och kommunala verksamheter. Färgsortering införs i verksamhetslokaler och inleds i flerbostadshus.

Rustningen av Va-nätet fortsätter. Genomförande av planen för dricksvatten och avlopp påbörjas. En ny dagvattenplan, den uppdaterade planen för förorenade områden och grönplanen blir klar. En ny kemikalieplan och en strategi för livsmedelsförsörjning beslutas. Andelen ekologisk mat ska fortsatt ligga runt 50 procent och mängden lokalproducerade livsmedel i verksamheterna ska öka. Arbetet med att minska matsvinn i alla kommunala kök och caféer fortsätter. Det samlade miljöarbetet i Eskilstuna kommun följs upp i kampanjen 50 miljölöften.

Samarbetet inom 4 Mälärstäder; Eskilstuna, Västerås, Strängnäs och Enköping, utvecklas vidare när de beslutade handlingsplanerna genomförs och en gemensam utvecklingsplan tas fram.

Ett program för hållbar utveckling i Eskilstuna, ett övergripande dokument med en målstruktur baserad på FNs Agenda 2030, tas fram. Det ska omfatta ekonomisk, ekologisk och social utveckling och visa hur kommunen ska arbeta för att bli hållbar i enlighet med vision och målbild för Eskilstuna 2030.

Koncernövergripande åtagande

Genomföra den effektivare stadsbyggnadsbyggnadsprocessen för att få fler bostäder, verksamhetslokaler och jobb. (KS, SBN, KFAST, MRN, ESEM, BUN, SON, VON) *Attraktiv stad och landsbygd*

Att bedriva samhällsskydd och beredskap

”Processen utvecklar en säker och trygg kommun för invånarna. Genom information, utbildning och förebyggande säkerhetsarbete elimineras eller minskas risken för olyckor. I de fall olyckor ändå inträffar minskar konsekvenserna för människor, miljö och egendom genom att en hög skyddsnivå säkerställs för människors hälsa och intressen när det gäller säkra livsmedel, skydd mot farliga utsläpp, mot bränder, skadegörelse och olyckor.”

Den ökande befolkningen i kommunen innebär fler olyckor och fler larm. För att förebygga och minska konsekvenser av olyckor fortsätter den långsiktiga satsningen på utbildning i brandskydd för kommuninvånare och kommunanställda. Eskilstuna fortsätter sin satsning på projektet Aktiv mot brand med dörrknackning för att öka kunskapen om brandskydd flera områden. Snabba insatser av räddningstjänsten på prioriterade larm är i fokus och ger förutsättningar för att begränsa konsekvenserna vid olyckor. Utbyggnaden av räddningstjänstens insatsförmåga fortsätter under 2018 och 2019.

Ett ökat antal invånare betyder också att det blir fler som rör sig i trafiksystemet. Drift och underhåll av gång- och cykelvägnät behöver ses över samt att skapa säkra korsningspunkter mellan motorfordonstrafik och oskyddade trafikanter som gående/cyklister. Trafiksäkerhetsplanen ska beslutas och genomförande påbörjas under 2018.

Under 2018 kommer fokus att vara på trygghet i hemmet vilket både omfattar brandskydd och insatser för att förhindra fallolyckor mm. Fallolyckor innebär lidande och höga samhällskostnader. Många förvaltningar har gemensamt ansvar för att öka tryggheten i hemmet och en bredare samverkan behövs.

Fler invånare innebär också ett ökat behov av tillsyn och kontroll. Alkohol- och tobakstillsynen kommer fortsatt att vara i fokus 2018. Alla återstående orenade avlopp behöver åtgärdas till 2021 och den fyraåriga satsningen på att små avlopp fortsätter. Dessutom görs en satsning på miljöbalkstillsynen som tidigare varit nedprioriterad. För att underlätta bostadsbyggande i Eskilstuna är hantering av ärenden om förorenad mark fortsatt prioriterade.

Arbetet med krisberedskap fortsätter att utvecklas och övningar ska genomföras regelbundet enligt plan. Arbetet med underlagsplaner till Strategin för trygghet och säkerhet fortsätter.

Att främja näringsliv och arbete

”Processen främjar arbete och ökar ekonomisk utveckling i kommunen genom att skapa gynnsamma förutsättningar för näringslivets växtkraft. De grundläggande förutsättningarna förbättras; till exempel arbetsmarknadens kompetensförsörjning, kommunikationssystem, trygghet, offentlig service, innovationskraft och markberedskap.”

Eskilstuna växer och har en ung befolkning som ger framtidskraft. Trots det är arbetslösheten högre än rikssnittet. Därför kraftsamlar kommunkoncernen med ett gemensamt fokus att få ned arbetslösheten för män och kvinnor till 10 procent år 2020. För att möjliggöra det genomförs *Handlingsplanen för näringsliv och arbete*. På kort sikt är högre sysselsättning viktigt och på lång sikt höjd utbildningsnivå för att främja högre lönenivåer. Utgångspunkten i näringslivsarbetet är att bra förutsättningar för befintliga företag, ger bra förutsättningar för nya etableringar och för nyföretagande.

Kompetensförsörjning

Inom grundskolan sker samarbete med näringslivet till exempel genom *IT-skolan* och på gymnasiet genom *Eskilstunautmaningen*. För att fler flickor och pojkar ska göra medvetna gymnasieval fortsätter genomförandet av *Jobbcirkus*. Kommunen erbjuder dessutom 600 feriepraktikplatser till ungdomar 16-18 år.

Satsningarna på arbetsmarknadsinsatserna är fortsatt omfattande. Kommunkoncernen kommer för 2018 att tillhandahålla 1000 jobb, utbildnings- och arbetsmarknadsplatser. Ett sammanhållet vägledningscentrum skapas där vuxenutbildningen, utbildningsmäklare och Arbetsförmedlingen samlas. För att möta upp Eskilstunas kompetensförsörjningsbehov tillhandahåller Eskilstuna kommun minst 300 yrkesutbildningsplatser.

Näringslivsutveckling

Näringslivet ska ses som en resurs och vara en naturlig samarbetspartner i utvecklingen av kommunens verksamheter. Alla verksamheter i kommunkoncernen har ett uppdrag att identifiera hur den egna rollen och verksamheten bidrar till att förbättra näringslivsklimatet och skapa fler jobb under 2018. Servicen till företag är grunden för ett bra företagsklimat. Därför fortsätter arbetet inom hela kommunkoncernen för att kunna möta företagen samordnat, koordinerat och med rätt resurs i rätt tid utifrån företagets behov. Arbetet tillsammans med näringslivet fortsätter genom Affärsplan Eskilstuna där gemensamma insatser genomförs för att möta framtiden och nå en högre sysselsättningsgrad i Eskilstuna än rikssnittet 2030.

För våra befintliga företag ska Munktell Science Park vara en tydlig jobbmotor och en attraktiv mötesplats för företagare, blivande företagare och aktörer i Eskilstuna. Det görs genom riktade insatser till företag med störst potential. Eskilstuna logistik och etablering försätter sitt arbete med etableringar av nya företag till Eskilstuna. Destination Eskilstuna ska fortsätta stärka Eskilstunas attraktivitet Dessutom ska bolaget ha fokus på tillväxt och jobbskapande inom besöksnäring och KKN (Kulturella och kreativa näringar)

Koncernövergripande åtagande

Förutsättningar för nya jobb ska skapas av Eskilstuna kommunkoncern tillsammans med andra aktörer, genom affärsplan Eskilstuna. (KS, alla nämnder och bolag) *Fler jobb*

Åtaganden för Näringsliv och arbete

Kommunkoncernens utbud av arbetsmarknadssatsningar växlas om till att fokusera på individens behov. Även individens eget ansvar att ta sig vidare till egen försörjning betonas. (AVN) *Fler jobb*

Kompetensbehoven hos företagen identifieras för att skapa utbildningar och kompetenshöjande insatser. (AVN, KS, MSP, DEAB, ELE) *Fler jobb*

Utveckla förutsättningarna för handeln i Eskilstuna och Torshälla tillsammans med näringslivet utifrån den fördjupade handelsanalysen (KS, TSN, DEAB, MSP, SBN, ELE)

Verka för att få igång en medflyttar- och inflyttarservice i samarbete med andra aktörer genom samfinansiering. (KS, DEAB, MSP, KFAST, KFN, BUN, SBN) *Fler jobb*

Säkra näringslivsperspektivet tidigt i samhällsplaneringen och samhällsbyggnadsprocesserna. (KS, SBN, MSP, DEAB, ELE, ESEM) *Fler jobb*

Processkvalitet

Fokus 2018 för processkvalitet

- **Digital transformation** för att klara kommunens attraktivitet, kvalitet, effektivitet
- Skapa **förtroende** genom varumärkesarbete och förbättrad service och tillgänglighet
- Utveckla **platsens attraktivitet**; kommunicera stadsutveckling, evenemangsstaden och näringslivsklimat
- **Tillitsbaserad styrning och tjänstedesign**
- Fortsatt förebild inom **miljö och jämställdhet**
- Vision **2030**

Digitalisering, jämställdhet, förtroende samt fortsatt arbete med service och tillgänglighet är några nyckelfrågor inom ramen för processkvalitet 2018

Digitalisering för ökad attraktivitet, kvalitet och effektivitet

Eskilstuna kommun behöver ta ett helhetsgrepp för att verkligen ta till vara de möjligheter som digitaliseringen ger. Under 2017 tas en plan för "digital förnyelse" fram och inför 2018 avsätter kommunens resurser för att kunna omsätta planen. Alla nämnder behöver arbeta fram egna handlingsplaner med årliga aktiviteter. Syftet är att stärka kommunens attraktivitet, våra tjänsters kvalitet och organisationens effektivitet.

Förtroende

Det förändrade medielandskapet ställer nya krav på kommunkoncernen för att kunna skapa och upprätthålla förtroende. Kommunkoncernens varumärkesarbete fortsätter med nya utbildningar för chefer samt fokus på de verksamheter som visar ett lägre resultat i SCB:s medborgarundersökning.

Sedan Eskilstuna direkt startade har kommunens resultat när det gäller service och bemötande förbättrats. Under 2018 läggs fokus på att samla självservice och kundtjänst för att förbättra men även effektivisera det första mötet och "en väg in". Alla nämnder och bolag har dessutom i uppdrag att säkra att de klarar av de mål som är satta för tillgänglighet i riktlinjerna för service och tillgänglighet.

Arbetet med gemensam kommunikationsplanering fortsätter att utvecklas för att göra rätt prioriteringar och höja kvalitén i kommunens kommunikationsinsatser.

Platsens attraktivitet

Arbetet med platsvarumärket fortsätter att utvecklas. Fokus i kommunikationen ligger på stadens utveckling, evenemangsstaden, näringslivsklimatet, miljö- samt jämställdhetsarbetet. Arbetet med att lyfta Eskilstuna som musikstad är också viktigt för platsvarumärket.

Tillitsbaserad styrning och tjänstedesign

Under 2018 drivs ett arbete för att se hur tillitsbaserad styrning bäst kan arbetas in i kommunkoncernens styrsystem. Tillitsbaserad styrning innebär att ge professionen större utrymme för hur invånares, kunders och brukares frågor och behov kan lösas.

Kommunkoncernen inför ett nytt arbetssätt för internkontroll som sätter fokus på att hantera risker. Riskhantering ger ett bra underlag till förbättringsområden. Ett annat område som behöver utvecklas är att i högre grad använda geografisk information (GIS) i verksamhetsplanering, uppföljning och förbättringsarbete.

Inom modiga idéer läggs fokus på kompetens och verktyg för medskapande och tjänstedesign, där kundresan är en modell som kan tillämpas inom verksamhetsutveckling.

Förebild i jämställdhet och miljöarbete

Eskilstuna kommun utsågs till vinnare av Svenska Jämställdhetspriset 2017. Under 2018 ska samtliga förvaltningar och bolag ska avsätta resurser för att arbeta med jämställdhetsintegrering och höja kompetensen inom området. Arbetet ska utgå från ett Eskilstunakoncept kallat "Modellförvaltning" och en webbaserad utbildning ska erbjudas alla medarbetare. Alla verksamheter ska ha en plan för hur de ska åtgärda eventuell ojämställdhet som upptäckts i kartläggningar och analyser av verksamheten.

Eskilstuna är också föregångare på miljöområdet. Fokus under 2018 är att alla arbetsplatser miljöcertifieras/diplomeras, energieffektivisering inom bostäder och verksamheter, minska matsvinnet, en fossilfri fordonsflotta samt att verksamheterna ökar återvinning och återbruk, vilket bland annat möjliggörs genom Retuna och omlastningscentralen. Målet är att alla verksamheter ska vara miljödiplomerade/certifierade senast 2019.

Vision och målbild 2030

I december 2017 väntas kommunfullmäktige besluta om en ny vision. Under 2018 behöver arbete genomföras för att göra den nya visionen känd i organisationen.

Koncernövergripande åtaganden

Samtliga nämnder och bolag deltar i ett gemensamt utvecklingsarbete för förbättrad styrning och ledning av jämställdhetsintegreringsarbetet i respektive förvaltning och bolag. Arbetet leds av kommunstyrelsen och utgår från Modellkommunprojektets benchmarkingmetodik. (KS, alla nämnder och bolag) *Effektiv organisation*

Samtliga nämnder och bolag ska delta i arbetet med att omsätta det gemensamma programmet för "digital förnyelse" till handlingsplaner med årliga aktiviteter. Aktiviteterna ska stärka kommunens attraktivitet, våra tjänsters kvalitet och organisationens effektivitet. (KS, alla nämnder och bolag.) *Effektiv organisation*

Genomföra åtgärdsplan för att förbättra kommunens service och tjänster till näringslivet. (KS, AVN, SBN, MRN, EEM, ELE, MSP, DEAB) *Fler jobb*

För att säkerställa att kommunen levererar jämställd service, ger ett jämställt bemötande och har en jämställd resursfördelning ska alla nämnder och bolag år 2019 ha en enkel handlingsplan för hur verksamheten ska utvecklas ur jämställdhetsperspektiv. (KS, alla nämnder och bolag) *Effektiv organisation*

Medarbetare

Fokus 2018 för medarbetare

- Säkra det systematiska arbetsmiljöarbetet
- Nytt arbetssätt för rehabilitering införs
- Genomföra insatser för att säkra kompetensförsörjning
- Medarbetardokument och riktlinjer för chef- och ledarskap ska revideras

Fokus under mandatperioden är att genom tydligt och gott ledarskap skapa förutsättningar för en god arbetsmiljö och innovativ kultur med engagerade medarbetare.

Arbetet med att utveckla systematik och metoder för kompetensförsörjning intensifieras och används i arbetet med svårrekryterande grupper.

Arbetslivet har förändrats och är idag allt mer krävande. Sjukfrånvaron är fortsatt hög även om trenden har mattats av. Därför behöver fortsatt stort fokus läggas på **arbetsmiljö och hälsa** och en del i det är att arbetsmiljöhandboken utvecklas och det förebyggande arbetet stärks. Ett årshjul för arbetsmiljöarbetet tas fram för att underlätta att frågorna drivs mer systematiskt och enhetligt.

En HR-enhet har inrättats på Konsult och uppdrag för att säkra ett systematiskt arbete med arbetsmiljö och en samordnad, tidig och arbetsplatsnära rehabilitering. Under året ska enheten ha tagit över samordning och stöd i rehabilitering för att underlätta arbetet för cheferna och för att säkra att rehabiliteringsprocessen följs.

Under året säkerställs att samverkansavtalet efterlevs och vid behov görs insatser för att stärka samverkan.

Organisationen står fortsatt inför stora utmaningar när det gäller **kompetensförsörjning**. Att kunna attrahera medarbetare är avgörande och det är viktigt att både betraktas som och vara en attraktiv arbetsgivare. Satsningen på Modigt ledarskap, Modigt medarbetarskap och Modiga idéer är långsiktig och uthållig och insatser görs för att säkra fortsatt utveckling. Under året ska arbetsgivarvarumärket implementeras och strategin för hur arbetsgivarvarumärket ska kommuniceras genomföras.

Det pågående arbetet med att ta fram en verktygslåda för svårrekryterade grupper, till exempel lärare och socialsekreterare, fortsätter och utvidgas till fler grupper. Under året genomförs ett arbete för att inventera verksamheternas behov och det omsätts sedan till pilotprojekt som drivs på förvaltningarna.

Rekryteringsenhetens uppdrag och de olika rekryteringsprocesserna genomlysas för att tydliggöra en ny affärsmodell.

Arbetet med att se över **förutsättningarna för chef- och ledarskap** fortsätter och bygger på tidigare analyser och underlag. Förutsättningar för chefskapet förändras över tid och det ställs krav på att chefer kan driva och utveckla verksamhet i en snabb och föränderlig värld. Under året kommer en metodbank utvecklas som stöd i chefens vardag och insatser kommer att göras för att stödja och stärka chefer som leder chefer. För att säkra en chefsförsörjning med hög kvalitet startar en ny omgång av Framtidens ledare under året och genom samarbetet inom Samhällskontraktet genomförs ett högre chefsprogram med 5 deltagare från kommunen.

Nuvarande **medarbetardokument och riktlinjer** för chef- och ledarskap ska omarbetas eftersom nya politiska beslut och ny lagstiftning har tillkommit. En befattningsvärdering ska genomföras som underlag till den årliga lönekartläggningen och en handlingsplan tas fram utifrån den lönepolitiska planen. Planen för att införa heltid som norm påbörjas.

Organisationens resa mot att bli allt mer digital fortsätter och genomsyrar alla verksamheter. **Digitalisering** och ökade krav på effektiva arbetssätt ställer nya krav på medarbetarskap och ledarskap och i det arbetet är HR en viktig resurs.

Mångfald och olikhet i alla dess former skapar energi och dynamik. Arbetet utifrån jämställdhetsplanerna fortsätter och inkluderar arbetet med att förhindra våld i nära relationer. En kommunövergripande handlingsplan med fokus på främjande och förebyggande arbete utifrån diskrimineringslagstiftningen tas fram. Fortsatta satsningar på feriepraktik, traineejobb och anställningar för personer med funktionsnedsättning bidrar till en social hållbarhet. Under året ska tre yrkeskategorier genomlysas utifrån krav och innehåll i arbetet för att möjliggöra omfördelning av arbetsuppgifter mellan fler kategorier.

Koncernövergripande åtagande

Samtliga förvaltningar ansvarar för att samordning och stöd i rehabiliteringsarbetet överförs till HR-enheten på Konsult och uppdrag enligt implementationsplanen, dock senast den 31 mars 2018. (KS, alla nämnder.)

Åtagande inom HR

Under året ska tre yrkeskategorier genomlysas utifrån krav och innehåll i arbetet för att möjliggöra omfördelning av arbetsuppgifter mellan fler kategorier

Ekonomi

Fokus 2018 för ekonomi

- Förbättrat ledningsstöd genom fokus på uppdrag, resultat och tillit i vår styrning av verksamheten. Etablera beslutsstöd och styrkort med samlade rapporter till stöd för styrning.
- 150 mkr i resultatförbättrande åtgärder
  - Framförhållning, konkurrensutsättning och tillgänglighet till kommunal mark möjliggör bättre priser vid nybyggnation.
  - Drifts- och bemanningskostnader ska beaktas vid val av utformning av investeringar.
  - Kostnadseffektiviseringar på enheter och i våra gemensamma processer samt koncerngemensamma effektiviseringar inom Modern kommun.
  - Utveckling av produktgruppstrategier som stöd för upphandling. Det lokala näringslivets möjligheter ska beaktas.
  - Löpande uppdatering av utbyggnadskedjan skol- och omsorgsutbyggnaden.
  - Översyn av taxor och intäktsfrämjande åtgärder.
  - Översyn och analys av kostnadsdrivande beslut.

Ekonomiska utmaningar

Ett positivt resultat behövs för att ge stabilitet i kommunens verksamheter och för att finansiera investeringar. För att uppnå en god ekonomistyrning krävs en ekonomi som är integrerad med styrning av verksamheten. Budgeten är en ram för de resurser som finns för att skapa bästa möjliga verksamhet.

Genom decentraliserat ansvar och genom att budget, personal- och verksamhetsansvar sitter tätt samman, uppnås effektiv styrning av våra verksamheter. Våra chefer och medarbetare ges tillit att utifrån ett tydligt uppdrag och uttalade mål nå förväntat resultat.

Ledningsstöd

Ett utvecklat beslutsstöd med samlade rapporter är ett viktigt hjälpmedel för att samlat styra verksamheten. Beslutsstödet omfattar bland annat budget och prognos, HR-rapporter, styrkort, skolrapporter, vård- och omsorgsrapporter. Styrkort utvecklas och integreras i verksamhetsplanen som ett månatligt uppföljningsinstrument för att säkra resultatuppfyllelse. Det är viktigt att tydliggöra medarbetarnas inflytande och ansvar för en bra verksamhet. Under 2018-2019 läggs därför stor kraft på att utveckla chefernas aktiva arbete med att kommunicera, styra och följa upp enhetens uppdrag, ekonomi och verksamhet utifrån styrkort.

150 miljoner kronor i resultatförbättrande åtgärder

Vi står inför ekonomiska utmaningar 2019-2020. För att lösa detta är det både viktigt med kostnadseffektiviseringar och att se över möjligheter till intäktsökningar i hela organisationen. Kommunkoncernens olika delar kan också hjälpa varandra, för att minska kostnader i andra delar av organisationen. En del i det senare är till exempel ökning av antal sociala bostäder på kommunkontrakt, en annan är samverkan kring lokallösningar och administration. Kostnadseffektiviseringar på såväl enhetsnivå som gemensamma processvisa effektiviseringar är viktiga för att rusta oss inför framtiden. Arbetet inom Modern kommun syftar till att, genom effektiviseringsarbete, långsiktigt sänka kommunens kostnader. Fram till 2020 ska 20 nya miljoner kronor sparas. Medlen ska tillföras operativ verksamhet. Utgångspunkten för effektivisering är digitalisering, standardisering av administrativa resurser och system samt utreda inom vilka arbetsområden där gemensamt resursutnyttjande skapar effektivisering. Administrativa stordriftsfördelar ska identifieras och tas tillvara. Inför 2018 höjs också utdelningsnivån från bolagskoncernen med 37,7 miljoner kronor.

Stora investeringsbehov

Eskilstuna växer och under kommande år finns ett stort behov av investeringar. Förskolor, skolor och särskilda boenden byggs och planeras. Inför investeringsbeslut är det viktigt att ha fokus på såväl bemannings- som de totala driftskostnaderna. Utifrån behov har en plan med långsiktig utbyggnadskedja arbetats fram. Denna uppdateras löpande för att säkra att vi kan starta verksamhet på planerad tid och att varje nybyggnation konkurrensutsätts för att möjliggöra bra kvalitet och bästa möjliga pris.

God ekonomisk hushållning

Eskilstuna kommun uppfyller kraven på god ekonomisk hushållning genom att ha en ekonomi i balans, en effektiv organisation samt hög måluppfyllelse inom hållbar utveckling.

Koncernövergripande åtagande

Utarbeta förslag och genomföra effektiviseringar och intäktshöjande åtgärder som sammanlagt förbättrar kommunkoncernens ekonomi med 150 miljoner kronor inför årsplan 2020. (KS, samtliga nämnder och bolag)

EKONOMISK PLAN 2018 - 2020

Samhällsekonomisk utveckling

Tillväxten i svensk ekonomi är fortsatt hög. Under 2017 beräknas BNP växa med 2,8 procent tack vare god export och hushållens konsumtionsutgifter. Däremot beräknas investeringar och offentlig konsumtion växa i något långsammare takt. Den fortsatt positiva utvecklingen i svensk ekonomi innebär att sysselsättningen och skatteunderlaget fortsätter växa i snabb takt. Arbetslösheten når mot slutet av 2017 till samma nivå som strax innan finanskrisens utbrott. Trots ett alltmer ansträngt arbetsmarknadsläge antas löneutvecklingen bli fortsatt dämpad. Inflationen väntas hålla sig under 2 procent. Riksbanken antas dröja med att höja styrräntan till i slutet av 2018.

Resursutnyttjandet i svensk ekonomi stabiliseras på en hög nivå 2018. Förväntad tillväxt för 2018 är 2,2 procent. Därefter beräknas konjunkturläget normaliseras. Det innebär att BNP, sysselsättning och skatteunderlag utvecklas svagare än under åren innan. Särskilt svag blir utvecklingen 2019 och 2020 i samband med att konjunkturläget gradvis försvagas. BNP beräknas då växa med cirka 1,5 procent. Eftersom sysselsättningen i form av arbetade timmar samtidigt inte längre ökar, innebär det en väsentligt svagare utveckling av skatteunderlaget än åren innan. Samtidigt ökar befolkningen och behoven av skola, vård och omsorg extra snabbt.

Utvecklingen i Eskilstuna

2016 ökade antalet invånare i Eskilstuna med 1619 personer. Årets första månader visar samma ökningstakt. Enligt arbetsförmedlingen minskade antalet arbetslösa från april 2016 till april 2017 med 121 personer. Andelen arbetslösa (öppet + program) av befolkningen (16 - 64 år) är därmed 13,4 procent, vilket kan jämföras med rikets 7,5 procent och länets 10,5 procent. Ungdomsarbetslösheten (18 - 24 år) har minskat med 2,6 procentenheter det senaste året och är nu 16,5 procent, vilket är drygt 60 procent högre än rikssnittet. För utrikes födda uppgår andelen arbetslösa till 34,8 procent totalt och 42,9 procent för unga. Motsvarande uppgifter för riket är 22,2 procent respektive 34,4 procent. Arbetslösheten bland unga män är fortfarande hög. I april 2017 var arbetslösheten ca 60 procent högre bland unga män jämfört med unga kvinnor.

Ekonomiskt läge 2017

Kommunens ekonomi är fortsatt stabil. Kommunens prognostiserade resultat i delårsrapport 1 för 2017 uppgår till 144 miljoner kronor vilket är 9 miljoner kronor sämre än årets mål som är 153 miljoner kronor och motsvarar 2,4 procent av skatteintäkter och statsbidrag. Verksamheten har finansierats med 59 miljoner från överskottet i bokslut 2016. Beaktat detta uppgår prognostiserade resultatet till 1,4 procent.

Prognosen för nämnderna visar på en negativ avvikelse på minus 48 miljoner kronor. Det ser mest bekymmersamt ut för socialnämnden som prognostiserar minus 39,5 miljoner kronor

för helåret. Detta beror bland annat på ökade kostnader för externa vårdplaceringar inom socialnämndens ansvarsområde.

Det är 6 av 10 nämnder och 6 av 6 bolag som prognostiserat en budget i balans.

Förändringar i ekonomiska förutsättningar

Skatteintäkter och generella statsbidrag

SKL:s bedömning i april 2017 är att skatteunderlaget ökar med 4,4 procent under 2017 och med 4,0 procent för 2018. Totalt för perioden 2016 till 2020 räknar SKL med en ökningstakt på 22,2 procent. Befolkningsförändringen i Eskilstuna beräknas uppgå till 1 000 personer år 2018 och beräknas ge ett tillskott på 55 miljoner kronor. En förutsättning för att uppnå och bevara en god ekonomisk hushållning är att följsamheten är god mellan löpande intäkter och kostnader. Prognosen för 2017 visar att nettokostnaderna ökar med 7,2 procent medan skatteintäkterna ökar med 5,3 procent.

Finansnetto och finansiell ställning

Finansnettot år 2018 är budgeterat till 30,7 miljoner kronor. I finansnettot ingår, förutom de finansiella kostnaderna och intäkterna även utdelning från kommunens bolag.

Budgeten för räntekostnaderna bygger på att riksbankens reporänta ligger på 0,00 procent vid 2018 års slut, att Stibor 90 ligger på -0,25 procent i genomsnitt under 2018 samt att räntemarginalerna från finansinstituten förblir oförändrade.

Marknadsmässig borgens- och ränteavgift, tas ut på samtliga lån som innehas av bolagskoncernen. Internbanken fastställer löpande nivån på dessa avgifter.

Utdelningen från bolagskoncernen för 2018 beräknas till 61 miljoner kronor.

Anläggningsinvesteringarna om 562 miljoner kronor och affärsverksamhetsinvesteringarna om 371 miljoner kronor finansieras delvis genom upplåning.

Nyupplåningen är beräknad till cirka 550 miljoner kronor. Den är en konsekvens av att investeringsbudgeten och exploateringsbudgetens nivå överstiger budgeterat resultat plus kostnaderna för avskrivningar.

Befolkningsförändringen påverkar nämndernas verksamheter

Enligt den senaste befolkningsprognosen beräknas antalet barn i förskolan öka med 423 från 31/12 2016 till 31/12 2020. Antalet elever i grundskolan prognostiseras öka med 1 364 och gymnasieskolan med 395 elever fram till 2019. Den demografiska modellen för barn och elever innebär ökade anslag för 2017 med 90 miljoner kronor. Ett ökat antal äldre innebär demografiskt tryck på äldreomsorgen, sammantaget ökar antalet äldre inom kommunen med cirka 800 personer fram till 2020. Den demografiska resursfördelningsmodellen för

äldre innebär ökade anslag med 7,9 miljoner kronor för 2018. När nya vård- och omsorgsboenden tas i drift kommer driftkonsekvenser beaktas i budget för året.

Budgeten bygger på en befolkningsökning med 1 000 invånare. Prognosen för invånare, barn och elever uppdateras i samband med komplettering av årsplanen.

Ekonomiska förutsättningar som påverkar nämndernas ramar

Inflations- och löneförändringar

Samtliga nämnders ramar räknas upp och kompenseras för beräknade löne- och prisökningar. Sammantaget är uppräkningsen 3,0 procent. Nämndernas ramar kompenseras fullt ut med löneökningarna 2018.

Effektiviseringar

För att uppnå en uthållig resultatnivå på 2,5 procent gäller följande effektiviseringskrav för de tre närmaste åren.

Effektiviseringskrav	2018	2019	2020
Kommunstyrelsen	-1,5 %	-1,5 %	-1,5 %
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden	-1,5 %	-1,5 %	-1,5 %
Barn- och utbildningsnämnden (anslagsfinansierad del)	-1,5 %	-1,5 %	-1,5 %
- Skolpeng förskola	-1,0 %	-1,0 %	-1,0 %
- Skolpeng grundskola	-0,7 %	-0,7 %	-0,7 %
- Skolpeng gymnasiet	-1,0 %	-1,0 %	-1,0 %
- Skolpeng sarskola	-1,0 %	-1,0 %	-1,0 %
Kultur- och fritidsnämnden	-1,5 %	-1,5 %	-1,5 %
Miljö- och räddningstjänstnämnden	-1,5 %	-1,5 %	-1,5 %
Socialnämnden	-1,5 %	-1,5 %	-1,5 %
Stadsbyggnadsnämnden	-1,5 %	-1,5 %	-1,5 %
Torshälla stads nämnd (anslagsfinansierad del)	-1,5 %	-1,5 %	-1,5 %
Vård- och omsorgsnämnden	-1,5 %	-1,5 %	-1,5 %

Effektivisering administration

Kommunen har, i tidigare beslut, avsatt 25 miljoner kronor för att förstärka arbetet med att effektivisera administrationen. Syftet med detta är att långsiktigt sänka kostnader. Den ekonomiska vinsten ska tillföras operativ verksamhet. Utgångspunkten för effektivisering är digitalisering, standardisering av administrativa resurser och system samt gemensamt resursutnyttjande.

Internränta

Internräntan är 4 procent för 2018, vilket är oförändrat mot 2017.

Personalomkostnadspålägget

Personalomkostnadspålägget är 40,38 procent, vilket är en höjning med 0,87 procentenheter. Nämnderna kompenseras för höjningen i budgeten.

Pensionsskulden

De årliga pensionsutbetalningarna beräknas för 2017 till 98,7 miljoner kronor.

Effektiviseringstryck och miljöavgifter på inköp, personbilar och flygresor

Tidigare beslutade miljöavgifter kvarstår med 1000 kronor per personbil och månad (elbilar undantags), 20 procent på flygkostnader vid köp inom avtal och 40 procent på flygresor som köps utanför avtal.

Demografi – barn och utbildningsverksamheten

Alla utförare av förskola, grundskola och gymnasieskola i Eskilstuna får en skolpeng beräknade utifrån gemensamma principer. Skolpengen beslutas av kommunfullmäktige i slutet av november. Förskolorna och skolorna ersätts varje månad utifrån mätningar av antalet barn och elever. För 2018 har det avsatts 44 miljoner kronor för att täcka kostnaderna för fler barn och elever i förskolan och skolorna.

Demografi – äldre och personer med Funktionsnedsättning

Modellen för äldre innebär att Vård- och omsorgsnämnden tillförs 13,4 miljoner kronor. Vård- och omsorgsnämnden tillförs 16,5 miljoner kronor för att möta det ökande antalet personer med funktionsnedsättning. För 2019-2020 beräknas 25,5 respektive 109,1 miljoner kronor att behövas för nya vård- och omsorgsboenden.

Driftkonsekvenser som följd av investeringar och andra beslut

I kommunstyrelsens gemensamma anslag finns en central reservering för de objekt som ska kompenseras för nya kapitalkostnader. Nämnderna tilldelas dessa anslag när investeringen färdigställts och aktiverats. För de nya investeringar 2018 och helårskonsekvenser av tidigare års investeringar har 25 miljoner kronor reserverats.

Ekonomiska prioriteringar

Enligt tidigare beslut

Förskolan

Utökad närvarotid i förskolan för barn till arbetslösa eller föräldralediga från 15 till 25 timmar, 9,0 miljoner kronor.

Räddningstjänsten

Utökad styrka inom räddningstjänsten, 1,0 miljon kronor och ytterligare 1,0 miljon kronor 2019.

Socialnämnden

Våldsbejakande extremism, 0,7 miljoner kronor.

Vård- och omsorgsnämnden

Äldreomsorg, 5,0 miljoner kronor.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden

Arbetsmarknadsinsatser, 6,6 miljoner kronor för 2018.

Stadsbyggnadsnämnden

Kollektivtrafiken tillförs 3 miljoner kronor för att möta kostnadsökningar i avtal.

Kommunrevisionen

Kommunrevisionen tillförs 0,5 miljoner kronor 2018 och ytterligare 0,5 miljoner kronor 2019.

Obalanser i verksamheten

I årsplanen 2018 kompenseras verksamheter för obalanser i budgeten med 21,8 miljoner kronor enligt följande:

Socialnämnden	15,0 miljoner kronor
Barn- och utbildningsnämnden, LSS	6,8 miljoner kronor

Reserv

Ekonomisk reserv under kommunstyrelsen utökas med 7 miljoner kronor till 15 miljoner kronor

Finansiering av prioriteringar

Finansiering av prioriteringar i Årsplan finansieras bland annat av omorganisering av Torshälla med 10,5 miljoner kronor

Nya ekonomiska prioriteringar

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden

För att möta näringslivets behov av kompetens, tillförs nämnden 11,0 miljoner kronor för yrkesutbildningar.

Socialnämnden

För att permanenta satsningen på Fristadshus tillförs 4,9 miljoner kronor.

Nattljus

Stadsbyggnadsnämnden genomför Nattljus med 0,3 miljoner kronor ur Kommunledningskontorets utvecklingsmedel.

Jobbcirkus

Barn- och utbildningsnämnden genomför Jobbcirkus med 0,3 miljoner kronor ur Kommunledningskontorets utvecklingsmedel.

Finansiering av nya ekonomiska prioriteringar

Nya ekonomiska prioriteringar finansieras av minskad budget för försörjningsstöd med 11 miljoner kronor, höjd utdelningsnivå från bolagskoncernen med 37,7 miljoner kronor samt minskad reserv under kommunstyrelsen med 4,9 miljoner kronor.

Årets resultat

Redovisade förutsättningar ger ett budgeterat resultatmål på 2,5 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag för år 2018, vilket också är resultatmålet i den strategiska inriktningen för 2016-2019.

Känslighetsanalys i kommunens budget 2018

Kommunkoncernens ekonomiska läge påverkas av ett antal yttre faktorer. Här redovisas en känslighetsanalys. Den visar vilka effekter på resultatet som förändringar av grundantaganden ger.

Känslighetsanalys i kommunbudget miljoner kronor Anders

Utdebitering	1 krona	+/-	205
Skatteunderlag	1 procentenhet	+/-	56
Invånare	100	+/-	5,5
Personalkostnader	1 procentenhet	+/-	42
Ränta	1 procentenhet	+/-	7,0

Investeringar

Investeringsvolymen för Eskilstuna kommun har under flera år legat på en nivå, runt 350 miljoner kronor per år. Till följd av befolkningstillväxten och förändrad demografi beräknas de kommande åren ligga på en historiskt hög nivå. Budgeten för fastighets- och övriga anläggningsinvesteringar beräknas 2018 till 765 miljoner kronor och för perioden 2018-2022 beräknas de sammantagna investeringarna till knappt fyra miljarder kronor. Utöver det tillkommer anskaffning av inventarier sammantaget 60-70 miljoner kronor som varje nämnd själv budgeterar.

Framförallt är ett flertal nybyggnationer av skolor, förskolor och äldreboenden som gör att investeringarna blir höga. De enskilt största investeringsobjekten är ombyggnation av Skiftitingeskolan och ett nytt korttidscentrum med 85 platser. Dessutom sker stora investeringar i energi- och miljöåtgärder i befintligt fastighetsbestånd. Enbart under 2018 kommer 638 miljoner kronor att investeras i fastigheter.

Under 2018 kommer 100 miljoner kronor att investeras i stadsmiljö, det vill säga gator, vägar, parker, kajer, etc. och 27 miljoner kronor i övriga anläggningar, till exempel idrottsplatser och brandfordon. Större investeringar inom dessa delar rör Munktellstaden och Kungsgatan.

Den långsiktiga ambitionen för självfinansieringsgraden är att den ska uppgå till 80 procent. Investeringsstrycket är så högt att nivån inte bedöms kunna uppnås under perioden. Självfinansieringsgraden för perioden 2018- 2020 beräknas sammantaget uppgå till mellan 20 och 26 procent.

Anläggningsinvesteringar

Anläggningsinvesteringar	Prognos 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Nettoinvesteringar, miljoner kronor	785	765	1047	997
Självfinansieringsgrad, procent	23	24	26	20

Investeringar i affärsverksamhet

Utöver ovanstående pågår byggnation av en regional tågdepå på Gredby-området som förväntas vara klar hösten 2018. Vid anläggningen skapas 50 till 100 jobb. Här kommer såväl teknisk service som städning att utföras. Den totala investeringen beräknas uppgå till drygt 570 miljoner kronor, varav 210 miljoner kronor är planerat under 2018. Dessutom planeras nettoinvesteringar i exploateringsområden och mindre markinköp kopplat till framtida exploateringar med totalt 61 miljoner kronor 2018.

Exploatering av mark

Nettoinvesteringarna i markexploatering uppgår till cirka 61 miljoner kronor för 2018. Efterfrågan på mark för bostäder i Eskilstuna är fortsatt god och framförallt ökar efterfrågan på mark för villabebyggelse och stadsradhus eller annan form av lägre flerfamiljshus.

Detaljplaner och utvecklingsplaner pågår i Skogstorp, Skiftinge, Årby och delar av Skogsängen. I Skogstorp centrum planeras för flerbostadshus och ett äldreboende. Utöver det sker samarbete med markägare i en så kallad byggherreplan som förväntas mynna ut i flerbostadshus och radhus.

I Årby Norra planeras för flerfamiljshus. Markansvisningsavtal förväntas bli klart under hösten 2017.

I Skiftinge planerar markägaren att förtäta och bygga nya bostäder utmed Vårvägen och en bit av Karl-Hovbergsgatan. Dialog förs med markägaren kring förändring och förnyelse av centrum i Skiftinge. Även Skiftinge handelsområde börjar ta fart. Planarbetet är i slutskedet och där planeras för mindre handelsverksamheter.

Även på mark för industri och handel är efterfrågan fortsatt god.

I Eskilstuna logistikpark har efterfrågan verkligen tagit fart, vilket bland annat bevisas av Amazons etablering. Området är fortsatt hett och förfrågningar finns på större delen av den ännu inte sålda marken. För att möta efterfrågan på mindre industritomter planeras för utbyggnad av Källsta industriområde.

Den förtätning av de centrala delarna som har pågått under ett antal år börjar bli klar. Det finns inte längre många möjliga platser att bygga på.

Budgetreserver på alla nivåer

I en föränderlig värld är det omöjligt att förutse alla händelser. För att uppnå en ekonomi i balans på alla nivåer i organisationen krävs budgeterade reserver och handlingsberedskap för väntade och oväntade händelser. Budgetreserven behöver anpassas till osäkerhetsfaktorerna i respektive verksamhet och bör uppgå till minst 1 procent av respektive enhets nettobudget. En reserv ökar förutsättningarna för att kunna hantera oförutsägbara händelser vilket är särskilt angeläget i rådande ekonomiska läge.

Avslutande ekonomiska kommentarer

Tillväxten i svensk ekonomi är fortsatt hög och konjunktursignalerna är fortsatt positiva. Sysselsättningen och skatteunderlaget fortsätter växa i snabb takt. SKL pekar på att jämviktsnivån i sysselsättning har nåtts. Arbetslösheten når mot slutet av 2017 till samma nivå som strax innan finanskrisens utbrott. Resursutnyttjandet i svensk ekonomi stabiliseras på en hög nivå 2018. 2019-2020 kommer att bli ekonomiskt tuffare år med lägre tillväxt. Detta förstärker vikten av omställning och satsningar på kostnadseffektiviseringar. Om vi på ett klokt sätt lyckas sänka vår kostnadsnivå, bland annat genom hur vi organiserar och styr verksamheten, hur vi standardiserar administrativa flöden samt tar tillvara kraften i digitaliseringen, så har vi genom hårt arbete goda förutsättningar att möta de demografiska utmaningar som kommer 2018-2025.

Koncernens långtidsplan

Sveriges kommuner och Eskilstuna prognostiseras ha ökade skatteintäkter under perioden. De beräknas dock inte svara upp mot det successivt ökade demografiska trycket och kommunens pris- och löneökningar. Långtidsprognosen visar på ett högt demografiskt tryck på de kommande två mandatperioderna. Det blir framför allt fler barn i grundskolorna och gymnasiet, fler äldre över 85 år och många nya kommunmedborgare. För att klara detta, krävs enligt denna rapport, ett årligt effektiviseringskrav, en årlig resultatnivå om ca 2,5 procent, god intäkt och kostnadskontroll samt ett kollektivt ansvarstagande och god budgetdisciplin på alla enheter. Här betonas också vikten av att pressa investeringsnivåerna med fokus på driftkonsekvensen av investeringarna.

Smartare arbetssätt

Fortsatt kostnadstryck på den kommunala organisationen ökar kraven på lokaleffektiviseringar, affärsmässighet, förmåga att följa ramavtal vid inköp samt optimal bemanning av verksamheterna. Att ta tillvara på effektiviseringsmöjligheter genom bland annat e-tjänster, ny teknik, smartare arbetssätt och samverkan såväl internt som externt är av vikt. Den generella effektiviseringsnivån uppgår till i genomsnitt 1,5 procent 2018, dock lägre för skolorna. Detta gäller även våra bolag. Samtliga stödprocesser kommer att arbeta med att hämta hem effektiviseringsmöjligheter. För att stärka ekonomistyrningen är det av största vikt att alla enheter den 20 december har godkända verksamhetsplaner med styrkort och budget fastställda. Fortsatt god intäkts- och kostnadskontroll samt stärkt resultatstyrning är prioriterat. Styrkortet börjar växa fram och genom dem följs resultatdrivande nyckeltal som påverkar verksamhetsresultaten. Det är viktigt att styrkortet utvecklas så att de utgör en naturlig grund för löpande styrning av enheter och för dialog på arbetsplatsträffar. Eskilstuna fortsätter att växa vilket gör investeringstrycket är mycket högt. Efter hårda prioriteringar är självfinansieringsgraden på investeringar de två närmaste åren 24 respektive 26 procent. Investeringarna beräknas uppgå till 765 respektive 1047 miljoner kronor. De långsiktiga driftkonsekvenserna av investeringarna beaktas fortlöpande inför nya investeringsbeslut. Eskilstuna närmar sig nu kulmen av kostnader för den äldre pensionsskulden. I förtid har 254 miljoner kronor betalats av för att kapa toppen på pensionsskulden. Att beakta driftkonsekvenser för investeringar och pensionsskuld är en förutsättning för en ansvarsfull bedömning av investeringsnivån.

Ekonomisk hushållning

Den stärkning av soliditeten som skett de senaste tio åren gör att kommunkoncernen vilar på en stabil grund. Den successiva förändringen i rating från D- till A-nivå är också en indikation på det.

Prognosen i Årsplan 2017-2019 bygger på en stark konjunktur och att inga större bakslag kommer. Den prognostiserade ökningen av skatteintäkterna räcker dock inte för att svara upp mot kostnadsutvecklingen i verksamheterna. Resultatnivån för 2018 är 2,5 procent vilket är samma nivå som målet för mandatperioden. En långsiktigt stabil resultatnivå på 2,5 procent är en förutsättning för en långsiktig trygg och stabil utveckling av kommunkoncernens verksamheter och ligger i linje med Lagen om god ekonomisk hushållning. För att hålla kvar en långsiktig resultatnivå om 2,5 procent och svara upp mot det demografiska trycket under de kommande åren så är det viktigt att alla våra verksamheter, på alla nivåer, är i ekonomisk balans och att vi lyckas med vårt arbete med att effektivisera vår verksamhet steg för steg.

FÖRUTSÄTTNINGAR

	Utfall 2016	Prognos 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Utdebitering	22,08	22,08	22,08	22,08	22,08
Folkmängd 1/11 året innan	101 882	103 295	104 295	105 295	106 295
Inflationspåslag	2,3%	2,3%	2,7%	2,9%	2,9%
Internränta	4,0%	4,0%	4,0%	4,0%	4,0%

Kommunalskatt och generella bidrag (mnkr)

	Utfall 2016	Prognos 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Kommunalskatt	4 204,3	4 390,6	4 545,8	4 669,8	4 832,3
Inkomstutjämnning	1 173,0	1 254,5	1 294,7	1 340,1	1 388,3
Kostnadsutjämnning	200,7	200,7	249,4	251,9	254,5
Regleringsbidrag/-avgift	- 3,5	- 1,0	- 19,2	- 28,4	- 39,6
Strukturbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
LSS-utjämnning	25,6	37,2	21,3	21,5	21,8
Slutreglering tidigare år	- 16,7	- 27,1	- 31,3	0,0	0,0
Generella bidrag från staten	96,9	96,6	88,0	88,0	62,9
Kommunal fastighetsavgift	160,8	166,7	181,5	181,5	181,5
Summa	5 841,1	6 118,2	6 330,2	6 524,4	6 701,7
<i>Utveckling i %</i>		4,7%	3,5%	3,1%	2,7%

Finansnetto (mnkr)

	Utfall 2016	Prognos 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Finansiella intäkter	93,2	85,7	72,2	74,6	76,0
Finansiella kostnader	-90,3	-106,3	-98,5	-100,5	-99,5
Utdelning kommunala bolag	44,5	61,0	94,7	94,7	94,7
Summa	47,4	40,4	68,4	68,8	71,2

RESULTATRÄKNING (mnkr)

	Utfall 2016	Prognos 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Verksamhetens driftnetto	-5 403	-5 851	-6 006	-6 199	-6 465
Avskrivningar	-206,2	-220,0	-234,1	-249,1	-264,1
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNAD	-5 609,0	-6 071,0	-6 240,3	-6 447,6	-6 729,0
Skatteintäkter och generella statsbidrag	5 841,1	6 118,2	6 330,2	6 524,4	6 701,7
Finansnetto	47,4	40,4	68,4	68,8	71,2
Årets resultat	279,5	87,6	158,3	145,6	43,9
Reavinster	-14,0	-3,0			
Användning av tidigare års resultat	0,0	59,0	0,0		
Årets resultat - justerat balanskravsresultat	265,5	143,6	158,3	145,6	43,9
Årets resultat i procent	4,5%	1,4%	2,5%	2,2%	0,7%
Resultatmål, procent av skatteintäkter och generella statsbidrag	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%

Driftbudget, (mnkr)

	Budget 2018
Nämnder	
Kommunstyrelsen	316,7
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnd	438,6
Barn- och utbildningsnämnden	2 004,5
Kommunrevisionen	2,6
Kultur- och fritidsnämnden	274,7
Miljö- och räddningstjänstnämnden	84,8
Socialnämnden	443,0
Stadsbyggnadsnämnden	388,7
Torshälla stads nämnd	44,9
Valnämnden	3,8
Vård- och omsorgsnämnden	1 744,3
Överförmyndarnämnden	11,8
	5 758,4

ÖVRIGA KOMMUNGEMENSAMMA KOSTNADER UNDER KOMMUNSTYRELSEN

	Budget 2018
Fastighetsenheten (klk)	- 0,9
Mark- och fastighet (klk)	0,4
Friskolor (ks-gem)	334,1
Skaderegleringsutgifter	2,0
Pensionsutbetalningar (netto)	129,5
Pålägg på inköp	0,0
Miljöavgifter på personbilar och flyg	- 2,0
Riktade statsbidrag	- 53,2
Kommungemensam skolpeng	69,6
Internränta	- 153,6
Reserv trainee	0,0
Po-pålägg	3,8
Budgetregleringsposter:	
Löneökningar	26,0
Ks allmänna	6,9
Ekologisk utveckling	4,2
Grön omställning	0,0
Näringslivsutveckling	3,0
Ortsutveckling	2,5
Reserv - oförutsett	10,0
Demografi skola	54,8
Spetsöverkan målardalens högskola	5,0
Kapitalkostnader - nya investeringar och helé	25,0
Större framtida investeringar	34,0
Arbetskör, vård- och omsorg och förskola	4,8
Finansiering från tidigare år	- 24,0
Prio 1	0,0
Prio 2	0,0
Prio 3	0,0
Prio 4	0,0
Prio 5	0,0

Summa verksamhetens driftnetto

6 240,3

Förändringar	2018	2019	2020
NÄMNDER			
KOMMUNSTYRELSEN	316,7	324,9	324,4
Ingående budget 2017	305,8	305,8	305,8
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	10,9	19,1	18,6
Överföring av verksamheter från Torshälla stads nämnd	1,1	1,1	1,1
Effektiviseringskrav, grund	-3,4	-6,8	-10,2
Inflation inklusive löneökningar	8,6	17,2	25,8
Informationssäkerhetsstrateg	0,9	0,9	0,9
Kapitalkostnader IT	3,2	3,2	3,2
Stärka kompetens och arbetsmiljö	0,6	0,6	0,6
Projektledare större investeringar	-0,3	-0,3	-0,3
Kvalitetsmäss	-3,0	0,0	-3,0
Kretsloppspark (minskat anslag)	-0,5	-0,5	-0,5
Utvecklingspengar koncernen	1,0	1,0	1,0
Arbetsmiljö och hälsa	0,5	0,5	0,5
Bredband landsbygd	-1,0	-1,0	-1,0
Upphandling och lokalförsörjning	0,5	0,5	0,5
Byggbonus enligt beslutad plan	2,7	2,7	
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Effektiviseringskrav, politisk förändring, mnkr	0,0	0,0	0,0
ARBETSMARKNADS- OCH VUXENUTBILDNINGSNÄMNDEN	438,6	415,8	417,6
Ingående budget 2017	413,8	413,8	413,8
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	24,8	2,0	3,8
Överföring av verksamheter från Torshälla stads nämnd	19,2	19,2	19,2
Effektiviseringskrav, grund	-9,3	-18,6	-27,9
Inflation inklusive löneökningar	11,1	22,2	33,3
Arbetsmarknadsåtgärder	6,6	-18,0	-18,0
Trainee	-3,1	-3,1	-3,1
Vuxenutbildning	0,3	0,3	0,3
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Effektiviseringskrav, politisk förändring, mnkr	0,0	0,0	0,0
Yrkesutbildningar	11,0	11,0	11,0
Försörjningsstöd	-11,0	-11,0	-11,0
BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN	2 004,5	2 047,6	2 090,7
Anslagsfinansierad ram	95,7	97,2	98,7
Ingående budget 2017	83,9	83,9	83,9
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	11,8	13,3	14,8
Överföring av verksamheter från Torshälla stads nämnd	3,0	3,0	3,0
Effektiviseringskrav, grund	-1,3	-2,6	-3,9
Inflation inklusive löneökningar	2,8	5,6	8,4
Obalanser i verksamheten	6,8	6,8	6,8
Utöka närvarotiden för barn till arbetslösa eller föräldralediga från 15 timmar till 25 timmar i försko	-1,0	-1,0	-1,0
Familjecentral i bla Fröslunda	1,5	1,5	1,5
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Effektiviseringskrav, politisk förändring, mnkr	0,0	0,0	0,0

Förskola (skolpeng)	570,7	582,3	593,9
Ingående budget 2017	494,9	494,9	494,9
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	75,8	87,4	99,0
Överföring av verksamheter från Torshälla stads nämnd	54,2	54,2	54,2
Effektiviseringskrav, grund	-5,5	-11,0	-16,5
Inflation inklusive löneökningar	17,1	34,2	51,3
Utöka närvarotiden för barn till arbetslösa eller föräldralediga från 15 timmar till 25 timmar i försko	10,0	10,0	10,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Förändrat effektiviseringskrav, politisk förändring, mnkr	0,0	0,0	0,0
Grundskola (skolpeng)	922,6	944,2	965,8
Ingående budget 2017	796,0	796,0	796,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	126,6	148,2	169,8
Överföring av verksamheter från Torshälla stads nämnd	105,0	105,0	105,0
Effektiviseringskrav, grund	-6,3	-12,6	-18,9
Inflation inklusive löneökningar	27,9	55,8	83,7
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Gymnasiet (skolpeng)	339,4	346,3	353,2
Ingående budget 2017	332,5	332,5	332,5
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	6,9	13,8	20,7
Effektiviseringskrav, grund	-3,3	-6,6	-9,9
Inflation inklusive löneökningar	10,2	20,4	30,6
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Förändrat effektiviseringskrav, politisk förändring, mnkr	0,0	0,0	0,0
Särskola (skolpeng)	76,1	77,6	79,1
Ingående budget 2017	74,6	74,6	74,6
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	1,1	2,2	3,3
Effektiviseringskrav, grund	-1,1	-2,2	-3,3
Inflation inklusive löneökningar	2,2	4,4	6,6
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,4	0,8	1,2
Förändrat effektiviseringskrav, politisk förändring, mnkr	0,4	0,8	1,2
KOMMUNREVISIONEN	2,6	3,1	3,1
Ingående budget 2017	2,1	2,1	2,1
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,5	1,0	1,0
Obalanser i verksamheten	0,5	1,0	1,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN	274,7	277,8	282,4
Ingående budget 2017	269,6	269,6	269,6
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	5,1	8,2	12,8
Effektiviseringskrav, grund	-2,8	-5,6	-8,4
Inflation inklusive löneökningar	7,4	14,8	22,2
Friidrotts sm 2018	0,5	-1,0	-1,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Effektiviseringskrav, politisk förändring, mnkr	0,0	0,0	0,0

MILJÖ- OCH RÄDDNINGSTJÄNSTNÄMNDEN	84,8	88,1	91,4
Ingående budget 2017	81,3	81,3	81,3
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	3,5	6,8	10,1
Effektiviseringskrav, grund	-0,2	-0,4	-0,6
Inflation inklusive löneökningar	2,5	5,0	7,5
Ökad styrka inom räddningstjänsten	1,0	2,0	3,0
Ob avtal 2016	0,2	0,2	0,2
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Effektiviseringskrav, politisk förändring, mnkr	0,0	0,0	0,0
SOCIALNÄMNDEN	443,0	449,5	456,2
Ingående budget 2017	382,8	382,8	382,8
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	57,8	63,8	70,5
Överföring av verksamheter från Torshälla stads nämnd	33,0	33,0	33,0
Effektiviseringskrav, grund	-6,2	-12,4	-18,6
Inflation inklusive löneökningar	12,9	25,8	38,7
Obalanser i verksamheten	15,0	15,0	15,0
Tjänst för våldsbejakande extremism	0,7	0,7	0,7
Familjecentral i bla Fröslunda	1,5	1,5	1,5
Ob avtal 2016	0,2	0,2	0,2
En tjänst för nyanlända	0,7		
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	2,4	2,9	2,9
Effektiviseringskrav, politisk förändring, mnkr	0,0	0,0	0,0
Fristadshus	2,4	2,9	2,9
STADSBYGGNADSNÄMNDEN	388,7	389,0	389,1
Ingående budget 2017	380,4	380,4	380,4
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	8,3	8,6	8,7
Effektiviseringskrav, grund	-4,6	-9,2	-13,8
Inflation inklusive löneökningar	8,2	16,4	24,6
Kollektivtrafik	3,0	3,0	3,0
Resecentrum	-3,3	-3,3	-3,3
Utveckling stadsbyggnad	-1,8	-1,8	-1,8
Byggbonus enligt beslutad plan	6,8	3,5	
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Effektiviseringskrav, politisk förändring, mnkr	0,0	0,0	0,0
TORSHÄLLA STADS NÄMND	44,9	45,6	46,3
Ingående budget 2017	385,9	385,9	385,9
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	-341,0	-340,3	-339,6
Överföring av verksamheter från Torshälla stads nämnd	-329,2	-329,2	-329,2
Effektiviseringskrav, grund	-0,8	-1,6	-2,4
Inflation inklusive löneökningar	1,5	3,0	4,5
Förändrad ansvarsfördelning mellan Torshälla stads nämnd och övriga facknämnder	-10,5	-10,5	-10,5
Torshälla 700 år	-2,0	-2,0	-2,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Effektiviseringskrav, politisk förändring, mnkr	0,0	0,0	0,0

VALNÄMNDEN	3,8	2,8	0,3
Ingående budget 2017	0,3	0,3	0,3
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	3,5	2,5	0,0
Valår 2018 och 2019	3,5	2,5	0,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN	1 744,3	1 810,6	1 953,2
Ingående budget 2017	1 575,9	1 575,9	1 575,9
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	168,4	234,7	377,3
Överföring av verksamheter från Torshälla stads nämnd	113,1	113,1	113,1
Effektiviseringskrav, grund	-25,3	-50,6	-75,9
Demografi - personer med funktionsnedsättning	16,5	33,0	49,5
Demografi äldre inkl nya äldreboende	13,4	40,7	133,3
Inflation inklusive löneökningar	50,8	101,6	152,4
Äldreomsorg	5,0	5,0	5,0
obalanser tidigare år	-5,0	-8,0	0,0
Projektpengar hemtjänst	-2,0	-2,0	-2,0
Ob avtal 2016	1,9	1,9	1,9
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Effektiviseringskrav, politisk förändring, mnkr	0,0	0,0	0,0
ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN	11,8	12,5	13,2
Ingående budget 2017	11,1	11,1	11,1
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,7	1,4	2,1
Inflation inklusive löneökningar	0,7	1,4	2,1
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
KOMMUNGEMENSAMMA KOSTNADER			
FASTIGHETSENHETEN (KLK)	-0,9	-0,9	-0,9
Ingående budget 2017	-0,9	-0,9	-0,9
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
MARK- OCH FASTIGHET (KLK)	0,4	0,4	0,4
Ingående budget 2017	0,4	0,4	0,4
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0

FRISKOLOR (KS-GEM)	334,1	341,4	348,7
Förskola (skolpeng)	105,7	107,9	110,1
Ingående budget 2017	103,5	103,5	103,5
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	2,2	4,4	6,6
Effektiviseringskrav, grund	-1,0	-2,0	-3,0
Inflation inklusive löneökningar	3,2	6,4	9,6
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Förändrat effektiviseringskrav, politisk förändring, mnkr	0,0	0,0	0,0
Grundskola (skolpeng)	180,4	184,6	188,8
Ingående budget 2017	176,2	176,2	176,2
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	4,2	8,4	12,6
Effektiviseringskrav, grund	-1,2	-2,4	-3,6
Inflation inklusive löneökningar	5,4	10,8	16,2
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Förändrat effektiviseringskrav, politisk förändring, mnkr	0,0	0,0	0,0
Gymnasiet (skolpeng)	48,0	48,9	49,8
Ingående budget 2017	47,1	47,1	47,1
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,9	1,8	2,7
Effektiviseringskrav, grund	-0,5	-1,0	-1,5
Inflation inklusive löneökningar	1,4	2,8	4,2
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Förändrat effektiviseringskrav, politisk förändring, mnkr	0,0	0,0	0,0
Skaderegleringsutgifter	2,0	2,0	2,0
Ingående budget 2017	2,0	2,0	2,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Pensionsutbetalningar (netto)	129,5	134,5	139,5
Ingående budget 2017	99,5	99,5	99,5
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	30,0	35,0	40,0
Pensionsutbetalningar	30,0	35,0	40,0
Pålägg på inköp	0,0	0,0	0,0
Ingående budget 2017	0,0	0,0	0,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Pålägg på inköp	0,0	0,0	0,0
Miljöavgifter på personbilar och flyg	-2,0	-2,0	-2,0
Ingående budget 2017	-2,0	-2,0	-2,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Miljöavgifter på personbilar och flyg	0,0	0,0	0,0
Riktade statsbidrag	-53,2	-53,2	-53,2
Ingående budget 2017	-53,2	-53,2	-53,2
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Kommungemensam skolpeng	69,6	69,6	69,6
Ingående budget 2017	69,6	69,6	69,6
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Kommungemensam skolpeng	0,0	0,0	0,0

Internränta	-153,6	-153,6	-153,6
Ingående budget 2017	-153,6	-153,6	-153,6
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Reserv trainee	0,0	0,0	0,0
Ingående budget 2017	0,0	0,0	0,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Reserv trainee	0,0	0,0	0,0
PO-pålägg	3,8	3,8	3,8
Ingående budget 2017	3,8	3,8	3,8
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Budgetregleringsposter:			
Löneökningar	26,0	37,1	48,2
Ingående budget 2017	17,2	17,2	17,2
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	8,8	19,9	31,0
Inflation inklusive löneökningar	11,1	22,2	33,3
Ob avtal 2016	-2,3	-2,3	-2,3
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Löneökningar	0,0	0,0	0,0
KS allmänna	6,9	7,6	7,6
Ingående budget 2017	7,6	7,6	7,6
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	-0,7	0,0	0,0
En tjänst för nyanlända	-0,7		
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Ks allmänna	0,0	0,0	0,0
Ekologisk utveckling	4,2	4,2	4,2
Ingående budget 2017	4,2	4,2	4,2
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Ekologisk utveckling	0,0	0,0	0,0
Grön omställning	0,0	0,0	0,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Grön omställning	0,0	0,0	0,0
Näringslivsutveckling	3,0	3,0	3,0
Ingående budget 2017	3,0	3,0	3,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Näringslivsutveckling	0,0	0,0	0,0
Ortsutveckling	2,5	2,5	2,5
Ingående budget 2017	2,5	2,5	2,5
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Ortsutveckling	0,0	0,0	0,0

Reserv - oförutsett	10,0	10,0	10,0
Ingående budget 2017	8,0	8,0	8,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	6,9	6,9	6,9
Obalanser i verksamheten	7,0	7,0	7,0
	-0,1	-0,1	-0,1
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	-4,9	-4,9	-4,9
Reserv - oförutsett	-4,9	-4,9	-4,9
Demografi skola	54,8	101,1	142,5
Ingående budget 2017	10,8	10,8	10,8
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	44,0	90,3	131,7
Demografi - utbildning	44,0	90,3	131,7
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Demografi skola	0,0	0,0	0,0
Spetsamverkan Mälardalens högskola	5,0	5,0	5,0
Ingående budget 2017	5,0	5,0	5,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Spetsamverkan Mälardalens högskola	0,0	0,0	0,0
Kapitalkostnader - nya investeringar och helårseffekt tidigare år	25,0	35,0	45,0
Ingående budget 2017	25,0	25,0	25,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	10,0	20,0
Kapitalkostnader nya investeringar	0,0	10,0	20,0
Större framtida investeringar	34,0	34,0	34,0
Ingående budget 2017	30,0	30,0	30,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	4,0	4,0	4,0
Helår arena och bad	4,0	4,0	4,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Större framtida investeringar	0,0	0,0	0,0
Arbetskör, vård- och omsorg och förskola	4,8	4,8	4,8
Ingående budget 2017	4,8	4,8	4,8
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Arbetskör, vård- och omsorg och förskola	0,0	0,0	0,0
Finansiering från tidigare år	-24,0	-6,0	0,0
Ingående budget 2017	-17,9	-17,9	-17,9
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	-6,1	11,9	17,9
Finansiering från överskott migrationspengar	-9,6	8,4	14,4
Byggbonus enligt beslutad plan	3,5	3,5	3,5
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Finansiering från tidigare år	0,0	0,0	0,0

FINANSIERING

Kommunalskatt	-6 330,2	-6 524,4	-6 701,7
Ingående budget 2017	-6 094,3	-6 094,3	-6 094,3
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	-235,9	-430,1	-607,4
Skatteintäkter och generella statsbidrag	-222,9	-420,4	-603,9
Byggbonus enligt beslutad plan	-13,0	-9,7	-3,5
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Skatteintäkter, mnkr	0,0	0,0	0,0
Finansnetto exkl utdelning kommunala bolag	26,3	25,9	23,5
Ingående budget 2017	15,0	15,0	15,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	11,3	10,9	8,5
Finansnetto	11,3	10,9	8,5
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader, mnkr	0,0	0,0	0,0
Utdelning kommunala bolag	-94,7	-94,7	-94,7
Ingående budget 2017	-57,0	-57,0	-57,0
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	0,0	0,0	0,0
<u>Politiska förändringar i årsplan</u>	-37,7	-37,7	-37,7
Förändring av avkastningskravet, mnkr	-37,7	-37,7	-37,7
Avskrivningar	234,1	249,1	264,1
Ingående budget 2017	209,1	209,1	209,1
<u>Ramförändringar i årsplan</u>	25,0	40,0	55,0
	25,0	40,0	55,0

BALANSRÄKNING (mnkr)

	Bokslut 2016	Prognos 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Fastigheter o inventarier	4 517,3	5 086,0	5 892,6	6 729,6	7 487,3
Bidrag till statlig infrastruktur	103,5	103,5	103,5	103,5	103,5
Aktier o andelar	153,3	153,3	153,3	153,3	153,3
Räntebärande långfr. fordr.	3 497,5	3 497,5	3 497,5	3 497,5	3 497,5
Finansiella anläggningstillgångar	3 650,8	3 650,8	3 650,8	3 650,8	3 650,8
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	8 271,6	8 840,3	9 646,9	10 483,9	11 241,6
Förråd m.m.	180,4	187,0	144,6	88,3	88,3
Övriga kortfrist. fordr.	1 708,8	1 708,8	1 708,8	1 708,8	1 708,8
Kassa och bank	258,2	58,2	58,2	58,2	58,2
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR	2 147,4	1 954,0	1 911,6	1 855,3	1 855,3
SUMMA TILLGÅNGAR	10 419,0	10 794,3	11 558,5	12 339,2	13 096,9
Eget kapital vid årets början	2 589,6	2 869,0	2 957,0	3 115,3	3 260,9
Årets förändring av eget kapital	279,4	88,0	158,3	145,6	43,9
EGET KAPITAL	2 869,0	2 957,0	3 115,3	3 260,9	3 304,8
Pensionsavsättning	76,1	76,1	76,1	76,1	76,1
AVSÄTTNINGAR	126,0	126,0	126,0	126,0	126,0
Långfristiga lån	4 497,3	4 784,6	5 390,5	6 025,6	6 739,4
Långfristiga skulder	4 497,3	4 784,6	5 390,5	6 025,6	6 739,4
Kortfristiga lån	1 872,3	1 872,3	1 872,3	1 872,3	1 872,3
Övriga kortfristiga skulder	1 054,4	1 054,4	1 054,4	1 054,4	1 054,4
Kortfristiga skulder	2 926,7	2 926,7	2 926,7	2 926,7	2 926,7
SKULDER	7 424,0	7 711,3	8 317,2	8 952,3	9 666,1
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	10 419,0	10 794,3	11 558,5	12 339,2	13 096,9
NYCKELTAL					
Nettokostnadernas (exkl avskr.) andel av skatteintäkter o generella statsbidrag	92,5%	95,7%	94,3%	94,4%	95,9%
Finansnettots andel av skatteint.	-0,8%	-0,7%	-0,5%	-0,5%	-0,5%
Andel av skatteint. disp. för investeringar	8,3%	5,0%	6,2%	6,0%	4,6%
Årets resultat	279,4	88,0	158,3	145,6	43,9
Kassaflöde (förändring räntebärande tillgångar och skulder)	63,3	-487,3	-605,9	-635,1	-713,8
Soliditet	28%	27%	27%	26%	25%

BALANSRÄKNING (mnkr)

	Bokslut 2016	Prognos 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Fastigheter o inventarier	4 517,3	5 086,0	5 892,6	6 729,6	7 487,3
Bidrag till statlig infrastruktur	103,5	103,5	103,5	103,5	103,5
Aktier o andelar	153,3	153,3	153,3	153,3	153,3
Räntebärande långfr. fordr.	3 497,5	3 497,5	3 497,5	3 497,5	3 497,5
Finansiella anläggningstillgångar	3 650,8	3 650,8	3 650,8	3 650,8	3 650,8
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	8 271,6	8 840,3	9 646,9	10 483,9	11 241,6
Förråd m.m.	180,4	187,0	144,6	88,3	88,3
Övriga kortfrist. fordr.	1 708,8	1 708,8	1 708,8	1 708,8	1 708,8
Kassa och bank	258,2	58,2	58,2	58,2	58,2
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR	2 147,4	1 954,0	1 911,6	1 855,3	1 855,3
SUMMA TILLGÅNGAR	10 419,0	10 794,3	11 558,5	12 339,2	13 096,9
Eget kapital vid årets början	2 589,6	2 869,0	2 957,0	3 115,3	3 260,9
Årets förändring av eget kapital	279,4	88,0	158,3	145,6	43,9
EGET KAPITAL	2 869,0	2 957,0	3 115,3	3 260,9	3 304,8
Pensionsavsättning	76,1	76,1	76,1	76,1	76,1
AVSÄTTNINGAR	126,0	126,0	126,0	126,0	126,0
Långfristiga lån	4 497,3	4 784,6	5 390,5	6 025,6	6 739,4
Långfristiga skulder	4 497,3	4 784,6	5 390,5	6 025,6	6 739,4
Kortfristiga lån	1 872,3	1 872,3	1 872,3	1 872,3	1 872,3
Övriga kortfristiga skulder	1 054,4	1 054,4	1 054,4	1 054,4	1 054,4
Kortfristiga skulder	2 926,7	2 926,7	2 926,7	2 926,7	2 926,7
SKULDER	7 424,0	7 711,3	8 317,2	8 952,3	9 666,1
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	10 419,0	10 794,3	11 558,5	12 339,2	13 096,9
NYCKELTAL					
Nettokostnadernas (exkl avskr.) andel av skatteintäkter o generella statsbidrag	92,5%	95,7%	94,3%	94,4%	95,9%
Finansnettots andel av skatteint.	-0,8%	-0,7%	-0,5%	-0,5%	-0,5%
Andel av skatteint. disp. för investeringar	8,3%	5,0%	6,2%	6,0%	4,6%
Årets resultat	279,4	88,0	158,3	145,6	43,9
Kassaflöde (förändring räntebärande tillgångar och skulder)	63,3	-487,3	-605,9	-635,1	-713,8
Soliditet	28%	27%	27%	26%	25%

INVESTERINGSBUDGET 2017-2021 (mnr)

Nämnd	2018	2019	2020	2021	2022
Kommunstyrelsen					
- Fastighetsenheten	92,5	78,5	78,5	77,0	42,0
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
Barn- och utbildningsnämnden	403,0	453,0	425,0	317,0	247,0
Kultur- och fritidsnämnden	22,0	21,5	9,0	26,5	5,5
Miljö- och räddningstjänstnämnden	0,0	9,0	7,0	0,0	2,0
Socialnämnden	23,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsbyggnadsnämnden					
- kommunala	85,8	109,7	105,0	97,0	111,0
- medfinansiering	0,0	17,0	12,0	28,0	28,0
Torshälla stads nämnd	15,0	15,0	19,0	16,0	10,0
Vård- och omsorgsnämnden	123,0	343,0	341,0	118,0	18,0
Summa nämnder	764,7	1 047,1	996,8	679,8	463,8
-Affärsverksamhet (Gredby och exploatering)	276,0	39,0	25,0	25,0	25,0
Summa investering	1 040,7	1 086,1	1 021,8	704,8	488,8

INVESTERINGSBUDGET FÖR ANLÄGGNINGAR OCH LOKALER 2018-2022 (mnr)**Kommunstyrelsen - fastighetsenheten**

Benämning	Budget- id	Projekt- budget	Prognos tom 2017-12-31	2018	2019	2020	2021	2022
Energibesparingsproj. UPMEF (27 fastigheter)	184301	70,0	35,0	35,0				
Energibesparingsproj. UPMEF II (25 fastigheter)	184302	105,0			35,0	35,0	35,0	
ROT Snickarvägens Fsk	184303	4,0		4,0				
Solel	Ram			4,0	4,0	4,0		
Mindre ombyggnationer	Ram			2,0	3,0	2,0	3,0	2,0
Säkerhetshöjande åtgärder	Ram			3,0	2,0	3,0	2,0	3,0
Tillgänglighet	Ram			0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Storkök	Ram			6,0	6,0	6,0	6,5	6,5
Energi- och miljöåtgärder	Ram			8,0	8,0	8,0	10,0	10,0
Komponentutbyte	Ram			20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Summa nya investeringar		179,0		82,5	78,5	78,5	77,0	42,0
Tidigare års beslutade investeringsprojekt								
Grundförstärkningar Mesta skola	174301	5,0		5,0				
Infrastruktur	174302	4,0	3,0	1,0				
Sundbyholms Slott	174303	7,0	3,0	4,0				
Summa Investering		195,0		92,5	78,5	78,5	77,0	42,0

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden

Benämning	Budget- id	Projekt- budget	Prognos tom 2017-12-31	2018	2019	2020	2021	2022
Mindre säkerhets- och verksamhetsanpassningar	Ram			0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
Summa Investering		0,0		0,4	0,4	0,3	0,3	0,3

Barn- och utbildningsnämnden

Benämning	Budget-id	Projekt-budget	Prognos tom					
			2017-12-31	2018	2019	2020	2021	2022
Ny-/utbyggnation Skiftinge förskola	183201	100,0		75,0	25,0			
Ny-/utbyggnation Fogdegatans förskola	183202	50,0		25,0	25,0			
Utbyggnation Hattmakarens förskola	Plan				10,0	8,0		
Förskola	Plan					50,0	95,0	75,0
Innemiljö, förskola	Ram			10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
Summa förskola		150,0		110,0	70,0	68,0	105,0	85,0
Utbyggnation Skogsängsskolan	183203	130,0		30,0	100,0			
Utbyggnation Årsta/Kjula/Årby	183204	50,0		25,0				
Ny F-6-skola, Väster	Plan				50,0	150,0		
Verksamhetsanpassning förskola/skola, Torshälla	Plan				10,0	10,0		
Grundskola	Plan					60,0	100,0	100,0
Summa grundskola		180,0		55,0	160,0	220,0	100,0	100,0
Rekarnegymsnasiet, utbildningslokaler Ekeby	183205	25,0		25,0				
Ombyggnation Rekarnegymsnasiet	183206	65,0		45,0	20,0			
S:t Eskil, kök och matsal	Plan					20,0		
Ny gymnasieskola, anpassningar kök/matsal	Plan						50,0	
Summa gymnasie		90,0		70,0	20,0	20,0	50,0	0,0
Gymnasiesärskola, Rinman	183207	45,0		35,0	10,0			
Samlad träningskola	Plan					10,0	35,0	35,0
Summa särskola		45,0		35,0	10,0	10,0	35,0	35,0
Verksamhetsanpassningar	Ram			20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Utemiljö BoU	Ram			8,0	8,0	7,0	7,0	7,0
Summa nya investeringar		465,0		298,0	288,0	345,0	317,0	247,0
Tidigare års beslutade investeringsprojekt								
Skiftingehus skola (utökad med prisuppr.)	173201	200,0		30,0	90,0	80,0		
Grundskola (Fröslunda, kök Skogsängen mm)	173202	30,0	30,0					
Forskaren/Björktorp, grundskola	173203	150,0		75,0	75,0			
Summa Investering		845,0		403,0	453,0	425,0	317,0	247,0

Kultur- och fritidsnämnden

Benämning	Budget-id	Projekt-budget	Prognos tom					
			2017-12-31	2018	2019	2020	2021	2022
Skidlift i Vilsta	183501	4,0			4,0			
Fotbollens infrastruktur - bostadsbyggande, Skogstorp	183502	15,0		15,0				
Skatepark	Plan				3,5	3,5		
Balsta musikslott - miljöåtgärder	Ram					0,5	0,5	0,5
Åtgärder för miljö, säkerhet och tillgänglighet	Ram					1,0	1,0	1,0
Allaktivitetsytor	Plan				4,0		4,0	
Förbättringar friluftsområden	Plan			3,0		3,0		3,0
Offentlig konst	Plan			1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Fotbollens infrastruktur	Plan					9,0		20,0
Danslokaler	Plan							
Anpassning av lokaler för gymnastik	Plan							
Summa nya investeringar		19,0		19,0	21,5	9,0	26,5	5,5
Tidigare års beslutade investeringsprojekt								
Konstgräs Hållsta	173501	3,0		3,0				
Kompletteringar Tunavallen	173502	2,0	2,0					
Allaktivitetsytor - Långbergsparken	173503	3,0	3,0					
Summa Investering		27,0		22,0	21,5	9,0	26,5	5,5

Miljö- och räddningstjänstnämnden

Benämning	Budget- id	Projekt- budget	Prognos tom 2017-12-31	2018	2019	2020	2021	2022
Brandfordon	181901	7,0			7,0			
Övningsanordningar	Plan				2,0			
Brandfordon	Plan					5,0		2,0
Ärla Brandstation	Plan					2,0		
Summa Investering		7,0		0,0	9,0	7,0	0,0	2,0

Socialnämnden

Benämning	Budget- id	Projekt- budget	Prognos tom 2017-12-31	2018	2019	2020	2021	2022
Tidigare års beslutade investeringsprojekt								
Hökaren/stödboende	173101	25,0	10,0	15,0				
Ombyggnad av Sågarsvedet	173102	16,0	8,0	8,0				
Summa Investering		41,0		23,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Stadsbyggnadsnämnden

Benämning	Budget- id	Projekt- budget	Prognos tom					
			2017-12-31	2018	2019	2020	2021	2022
Gång- och cykelväg, Västerleden	181001	6,0		6,0				
Gap Sundins bro, förstärkning	181002	5,5		5,5				
Gredbyvägen	181003	33,0		5,0	27,0	1,0		
Mått Johanssonsväg- Gap Sundinsväg	181004	6,0		0,3	5,7			
Infrastruktur vid arena	181005	17,0		17,0				
Kungsgatan	181006	20,0		15,0	5,0			
Buskörfält, Kyrkogatan	181007	4,0		4,0				
Tegelbruksgatan, gång- och cykelväg	181008	6,0		2,0				
Gång- och cykelväg, Ärla-Eklången	181009	0,5		0,5				
Kunskapsstråket	Ram			2,0	21,0	20,0		
Ombyggnad av gator	Ram			2,0	4,5			
Cykelåtgärder	Ram			3,5	2,0	5,0	5,5	2,0
Kollektivtrafikåtgärder	Ram			1,0	1,0	2,0	3,0	2,0
Trafiksäkerhetsåtgärder	Ram			1,0	2,0	3,0	4,0	3,0
Ombyggnad och upprustning av lekplatser	Ram			2,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Planteringsåtgärder	Ram			1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Trygghetsskapande och estetisk belysning i parker mm	Ram			1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Landsbygdsinvesteringar	Ram			1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Konst och kultur	Ram			1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Belysning, reinvestering	Ram			3,0	3,0	5,0	5,0	
Beläggningsarbeten	Ram			12,0	12,0	6,0	6,0	6,0
Kanonhuset, utemiljö	Plan				1,5			
Slottsbacken	Plan					4,0		
Stadsparken	Plan				4,0	10,0		
Kloster Kyrkopark	Plan						4,5	
Broreparationer	Plan				4,0			
Skiftinge stadsdelspark + torg	Plan					15,0	15,0	
Våtmark Klippberget	Plan				5,0			
Renovering av kaj, Köpmangatan	Plan					5,0		
Renovering av kaj, Holmen	Plan				0,0	0,0	2,0	6,0
Bro över ån vid Kyrkans hus till Djurgårdsvägen	Plan							30,0
Stadsdelspark LRF-området	Plan							30,0
Ny park i Balsta	Plan						5,0	
Tullgatan	Plan						15,0	
Kungsplan	Plan				5,0	5,0		
Torshällavägen, Rinmansgatan till Idunplan	Plan						7,0	
Shared space Nygatan	Plan					2,0	18,0	
Gång- och cykelväg, Brunnsta inkl. bro över ån	Plan							25,0
Gång- och cykelväg, Folkesta till Dalby	Plan					15,0		
Summa nya investeringar		98,0		85,8	109,7	105,0	97,0	111,0

Tidigare års beslutade investeringsprojekt

Tegelbruksgatan	171001	4,0	5,0					
Rademachergatan	171002	4,0	0,0					
Gång- och cykelväg, Vikingen	171003	2,0						
Långbergsparken	171004	3,2						
Kungsgatan	171005	13,0						
Kunskapsstråket	171006	3,0						
Utveckling Norra och Nedre hamn	171007	3,0						

Total summa investering		130,2	85,8	109,7	105,0	97,0	111,0	
--------------------------------	--	--------------	-------------	--------------	--------------	-------------	--------------	--

Gång- och cykelväg, Kvicksund-Hällby	Plan			15,0				
Gång- och cykelväg, Hållsta-Skogstorp	Plan					8,0		
Gång- och cykelväg, Kjula-Svista	Plan						10,0	
Gång- och cykelväg, Prästtorp-Gillberga skola-Skogstorp	Plan					2,0	18,0	
Gång- och cykelväg, Prästtorp-Alberga	Plan						2,0	18,0
Gång- och cykelväg, Stenkvisarondellen-Eskilstuna	Plan					10,0		
Gång- och cykelväg, Alberga-Västermokorsningen	Plan					2,0		

Summa medfinansiering statlig infrastruktur			0,0	17,0	12,0	28,0	28,0	
--	--	--	------------	-------------	-------------	-------------	-------------	--

Summa total		130,2	85,8	126,7	117,0	125,0	139,0	
--------------------	--	--------------	-------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--

Torshälla stads nämnd

Benämning	Budget-id	Projekt-budget	Prognos tom 2017-12-31	2018	2019	2020	2021	2022
Gatubelysning Mälarbadsvägen	182101	2,0		2,0				
Gång- och cykelväg och belysning, Bjällerstavägen	182102	6,0					6,0	
Septitank och gästbryggor i Mälarbaden	182103	2,0	1,0	1,0				
Holmberget – parkering vid Brogatan	182104	1,0		1,0				
Holmbergsparken – staket	182105	1,5		1,5				
Omläggning av vägar Torshällas gatuområde	Ram			4,0	4,0	4,0	5,0	5,0
Upprustning av Torshälla	Ram			0,5	0,5	1,0	1,0	1,0
Försköna Torshällas infarter Ortsutveckling	Ram			1,7	1,0	1,0	1,0	1,0
Trafiksäkerhetsåtgärder hela Torshällas gatuhållaromr.	Ram			0,5	0,5	1,0	1,0	1,0
Gatubelysning- trygghetsskapande insatser	Ram			0,5	0,5	1,0	1,0	1,0
Konstnärlig gestaltning av offentliga miljöer	Ram			0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Lekplatser	Ram			0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Camping	Ram			0,3				
Cirkulationsplats	Plan					6,0		
Utveckla Holmbergsparken	Plan					2,0		
Ombyggnad och elanslutn. bryggor östra om kanalen	Plan					2,0		
Utveckla Kofältet	Plan				0,5			
Gång- och cykelväg, Vallbybron-Brog.-Stadskällarbron	Plan				4,0			

Summa nya investeringar		12,5		14,0	12,0	19,0	16,0	10,0
--------------------------------	--	-------------	--	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Tidigare års beslutade investeringsprojekt

Ny bro vid Krusgården	172101	7,2						
Trafiksäkerhetshöjande åtgärder	172102		1,0					
Ombyggnad trappa Skeppargatan-Juhlinbron	172103	1,5	1,5					
Hellbergsparken	172104	1,5	1,5					
Verksamhetsanpassning Öppen service	172105	1,0	1,0					
Utveckla Torshargs IP	172106	5,0	1,0	1,0	3,0			
Mälarvik	172107		0,3					
Investeringar ridskolan	172108		0,8					
Mälarbadens camping	172109		0,3					

Summa investering		28,7		15,0	15,0	19,0	16,0	10,0
--------------------------	--	-------------	--	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Vård- och omsorgsnämnden

Benämning	Budget- id	Projekt- budget	Prognos tom					
			2017-12-31	2018	2019	2020	2021	2022
Balsta, gruppboende	183401	15,0		15,0				
Nya service-/gruppboenden	Plan				15,0	15,0	15,0	15,0
Nytt korttids centrum 85 platser	183402	213,0		40,0	100,0	73,0		
Skiftinge äldreboende	183403	100,0		50,0	100,0			
Tillbyggnad, äldreboende Eskilstuna	Plan				75,0			
Nybyggn. äldreboende 60 platser Eskilstuna	Plan					50,0	100,0	
Nybyggn. äldreboende 60 platser, ersätter Trumslagarg.	Plan					150,0		
Nybyggn. äldreboende Torshälla	Plan				50,0	50,0		
Verksamhetsanpassning	Ram			3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Summa nya investeringar		313,0		108,0	343,0	341,0	118,0	18,0
Tidigare års beslutade investeringsprojekt								
Hökaren, gruppboende	173401	15,0		15,0				
Summa Investering		328,0		123,0	343,0	341,0	118,0	18,0

Affärsverksamhet

Benämning	Budget- id	Projekt- budget	Prognos tom					
			2017-12-31	2018	2019	2020	2021	2022
Mindre mark- och fastighetsköp	Ram			5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Exploatering	Ram			61,0	34,0	20,0	20,0	20,0
Summa nya investeringar		0,0		66,0	39,0	25,0	25,0	25,0
Tidigare års beslutade investeringsprojekt								
Gredby tågdepå (utökad med 30 mkr efter tilläggsbeställr 174601		571,0	361,0	210,0				
Summa Investering		571,0		276,0	39,0	25,0	25,0	25,0

EXPLOATERINGSBUDGET, mnkr

Benämning	Total					2017		2018		2019	
	Inkomst	Inv.-bidrag	Utgift	Invest.	Resultat	Netto-invest.	Resultat	Netto-invest.	Resultat	Netto-invest.	Resultat
Pågående											
Eskilstuna Logistikpark, Kjula	361,6	-	238,0	259,0	-135,4	21,5	35,0	15,0	23,0	4,0	23,0
Djursta bostäder	24,8	-	7,8	16,2	0,8	-	2,1	-	-	-	-
Källsta ind.område	27,8	-	5,1	-	22,7	-	1,5	5,0	1,5	-	1,5
Svista	37,3	-	14,6	18,2	4,5	-	2,3	3,0	-	-	1,5
Fristaden 1:10, Kanonhuset bostäder	8,2	-	8,7	3,0	- 3,5	-	-	3,0	1,0	-	-
Slagsta 1:1, Orkestervägen, bostäder	1,8	-	0,2	-	1,6	- 1,9	-	-	-	-	-
Vilsta industriområde	6,1	-	3,0	0,2	2,9	-	0,3	-	0,2	-	-
Torshälla 5:8, Bjällersta, bostäder	2,5	2,2	2,6	2,6	- 0,5	- 1,0	0,3	0,1	0,3	-	-
Odlaren Trumtorp	35,9	9,0	24,4	32,0	- 31,3	11,0	-	7,5	5,0	4,2	8,2
Gillet 1 bostäder	19,6	6,0	6,9	10,0	8,7	-	-	5,0	12,7	5,0	-
Hällsta 6:1 Tandlavägen bostäder	4,8	-	0,5	4,0	0,3	-	-	2,0	-	2,0	-
Roxnäs/Stavstorp tomter	0,9	-	0,1	-	0,8	-	0,4	-	-	-	-
Förstudie											
Skiftinge 1:1 handelsområde	24,7	10,0	15,8	56,4	- 37,5	-	-	11,3	-	19,0	-
Hällby 2:161, Lerdalen bostäder	3,2	-	0,3	2,2	0,7	-	-	2,2	1,6	-	-
Torlunda 1:271, Skogvallen bostäder	3,6	-	1,0	2,4	0,2	-	-	2,2	1,8	-	-
Hällby 18:1, Vattentornet bostäder	3,9	-	0,6	2,6	0,7	2,6	-	-	2,0	-	-
Torlunda 1:270, Anneviksvägen, Hällby-Ökna 1:44	2,7	-	0,2	-	2,5	-	-	-	0,6	-	-
Eskilshem 4:7,4:8 bostäder	16,8	-	2,3	1,0	13,5	1,0	-	-	13,5	-	-
Hällby-Ökna 1:220, Hagaholmsvägen	2,2	-	0,4	1,0	0,8	1,0	-	-	1,2	-	-
Hällby-Ökna 1:220, Dalavägen bostäder	0,9	-	0,2	-	0,7	-	-	-	0,4	-	-
Torshälla 5:8 Granbacken, bostäder	19,3	-	4,4	10,7	4,2	- 1,5	1,0	1,7	2,0	-	-
Slagsta 1:13	14,9	7,9	1,8	7,9	13,1	-	-	-	-	-	-
Valhalla 2:1, drivmedelstation Västerleden	2,0	-	0,5	-	1,5	-	-	-	1,0	-	-
Odlaren 1:13,1:27 mfl bostäder	2,0	-	1,0	-	1,0	-	-	-	-	-	-
Stadsläkning	-	-	1,0	-	- 1,0	-	-	-	-	-	-
Nystavaren 5,6,7	19,0	-	3,0	3,0	13,0	-	-	3,0	16,0	-	-
Eskilshem 4:1 Kapellbacken bostäder	12,5	-	2,8	6,5	3,2	-	-	3,0	4,0	-	-
Lagersberg 1:1 PEAB, etapp 2	-	3,0	-	3,0	-	- 1,5	-	-	-	-	-
Valhalla 1:1, Notarien 13-18, Årby norra	34,2	-	3,7	10,5	20,0	-	-	10,5	-	-	9,5
Ospecificerat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Infrastruktur utan inkomster											
Expl Gunnarskäl rangerbangård	-	-	5,0	6,6	- 11,6	-	-	-	-	-	-
Odlaren, gemensam infrastruktur och kostnader	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gatukostnadsexploatering											
Expl. Mesta 3:34, bostäder	-	-	-	-	-	- 2,1	-	- 2,1	-	-	-
Gallerian, Tuna Park	-	5,0	-	5,0	-	-	-	-	-	-	-
Nithammaren 8	10,0	15,0	-	15,0	10,0	-	-	-	-	-	-
Nätet	-	30,0	-	30,0	-	-	-	- 10,0	-	-	-
Vikingen	-	-	-	-	-	-	-	- 1,2	-	-	-
Kv Vittnet	0,3	-	0,1	1,0	- 0,8	-	0,2	-	-	-	-
Mesta 6:40	0,3	-	-	1,0	- 0,7	-	-	-	-	-	-
Summa	703,8	88,1	356,0	511,0	- 94,9	29,1	43,1	61,2	87,8	34,2	43,7

Bilaga

Höjning av personalomkostnadspålägget för 2018 med 0,87 procentenheter till 40,3 procent

	mnkr
KOMMUNSTYRELSEN	0,5
ARBETSMARKNADS- OCH VUXENUTBILDNINGSNÄMNDEN	1,2
BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN	
Anslagsfinansierad ram	0,5
Förskola (skolpeng)	2,8
Grundskola (skolpeng)	4,4
Gymnasiet (skolpeng)	1,5
Särskola (skolpeng)	0,4
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN	0,6
MILJÖ- OCH RÄDDNINGSTJÄNSTNÄMNDEN	0,4
SOCIALNÄMNDEN	1,5
STADSBYGGNADSNÄMNDEN	0,6
TORSHÄLLA STADS NÄMND	0,2
VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN	7,8
ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN	0,1
FRISKOLOR	
Förskola (skolpeng)	0,6
Grundskola (skolpeng)	0,9
Gymnasiet (skolpeng)	0,3